

**UCHWAŁA NR XXVIII/177/2013
RADY GMINY DĄBIE**

z dnia 27 czerwca 2013 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Dąbie do roku 2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1.

Przyjąć do realizacji „Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Dąbie do roku 2025” która stanowi załącznik nr 1 do uchwały.

§ 2.

Traci moc uchwała Uchwała Nr XX /90/08 z dnia 26 czerwca 2008r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwoju Gminy Dąbie na lata 2008-2015”

§ 3.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dąbie

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Dąbie

Ireneusz Marciniak

Strategia Rozwoju

Społeczno – Gospodarczego

Gminy Dąbie do roku 2025

Wójt Gminy Dąbie składa podziękowania
za współpracę oraz zaangażowanie wszystkim osobom,
które wzięły aktywny udział w przygotowywaniu aktualizacji
Strategii Rozwoju Społeczno- Gospodarczego Gminy Dąbie do roku 2025

Zespół partycypacyjny:

1. Janusz Mejza
2. Janusz Świąder
3. Monika Filip Turczyniak
4. Róża Sarad-Denis
5. Krystyna Jończyk
6. Renata Bożemska-Janicka
7. Elzbieta Łącka
8. Maria Szymczak
9. Stanisław Kamiński
10. Marta Głowacka
11. Natalia Szymczyk
12. Maria Staszewska
13. Magdalena Tokarska
14. Renata Stelmach
15. Tomasz Cincio
16. Piotr Winnik
17. Małgorzata Nowicka – Animator
18. Tadeusz Rycharski – Doradca FRDL

a także wszystkim osobom, które wzięły udział w konsultacjach społecznych.

Wstęp	3
Przebieg prac nad strategią	6
Diagnoza stanu aktualnego	9
Część I. Ogólna charakterystyka Gminy Dąbie.....	9
Położenie i podział administracyjny	9
Stan i struktura ludności	13
Środowisko przyrodnicze – warunki i zasoby naturalne.....	15
Tradycje historyczne - środowisko kulturowe	24
Gospodarka lokalna i turystyka	28
Działalność usługowo handlowa.....	33
Turystyka.....	34
Poziom i struktura bezrobocia.....	35
Infrastruktura społeczna.....	36
Infrastruktura techniczna	40
Wizja rozwoju	49
Analiza SWOT.....	50
Środowisko	50
Gospodarka.....	51
Społeczeństwo	52
Zakres działań.....	53
Ład środowiskowy.....	53
Ład gospodarczy	57
Ład społeczny	61
Ład instytucjonalny	65
Zarządzanie strategią.....	67
Instrumenty realizacji.....	67
Instrumenty prawno - administracyjne:	67
Instrumenty ekonomiczne i rynkowe:.....	68
Instrumenty finansowe	68
Instrumenty marketingowe	68
Formy instytucjonalne.....	68
Monitoring strategii	69
Spis wykresów	70
Spis tabel.....	70

Wstęp

Strategia Rozwoju Gminy to dokument planistyczny określający kierunki rozwoju gminy. *Strategia* to kompletny plan określający główne, długofalowe cele oraz wskazujący działania, które powinny być podjęte, aby te cele zostały osiągnięte. Decydujące znaczenie dla właściwego zaplanowania kierunków rozwoju ma analiza występujących w gminie walorów, atutów środowiskowych, społecznych i gospodarczych oraz problemów, determinujących aktualny i przyszły kierunek zmian rozwojowych danego obszaru i społeczności. Ustalenie wzajemnych zależności i skali oddziaływania poszczególnych czynników pozwala określić szanse i zagrożenia rozwojowe gminy. To Strategia Zrównoważonego Rozwoju wskazywać ma priorytetowe cele i działania służące realizacji pożądanego rozwoju społeczno – gospodarczego gminy z poszanowaniem i wykorzystaniem dóbr przyrody. W praktyce sprowadza się do integracji czterech łańcuchów:

- społecznego,
- gospodarczego,
- środowiskowo–przestrzennego,
- instytucjonalnego.

Strategie rozwoju lokalnego uzyskały usankcjonowanie prawne w art. 9 ustawy z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2006r. Nr 227 poz.1658).

Głównym ich celem jest podniesienie jakości zarządzania i utrzymania spójności działań podejmowanych w gminie oraz efektu ich synergicznego wzmacniania się i wzajemnego uzupełniania. Strategia Zrównoważonego Rozwoju dla władz samorządowych stanowi podstawę do:

- odpowiednio ukierunkowanego zarządzania i gospodarowania zasobami gminy,
- prowadzenia właściwej polityki społeczno-gospodarczej,
- podejmowanie bieżących i dalszych terminowo decyzji mających wpływ na długofalowy rozwój gminy,
- podejmowanie działań pobudzających inicjatywy i przedsiębiorczość społeczności lokalnej,
- aplikowania o środki z funduszy Unii Europejskiej oraz innych funduszy i fundacji na rzecz realizowania projektów realizujących cele rozwoju gminy,

- perspektywicznego i wieloaspektowe planowania działań zmierzających do dynamicznego i zrównoważonego rozwoju gminy.

W kontekście obowiązującego okresu programowania na lata 2007-2013 jak i w kolejnym okresie 2014-2020, strategia pełni i pełnić będzie funkcje dokumentu podstawowego wskazującego potrzeby inwestycyjne gminy oraz stanowi źródło odniesień w procesie ubiegania się o środki zewnętrzne. Opracowany plan strategiczny wraz z Wieloletnią Prognozą Finansową umożliwia zidentyfikowanie, uporządkowanie i odpowiednie rozłożenie w czasie planowanych przedsięwzięć, co pozwala na uniknięcie realizacji projektów powstających ad hoc, nie powiązanych ze sobą logicznie i nie wpisujących się w ciąg przyczynowo-skutkowy. W kontekście programów unijnych posiadanie strategii rozwoju stanowi gwarancję długofalowego i wielostronnego zarządzania gminą opartego o wzorce myślenia strategicznego, gwarantującego efektywność, mierzalność i szerokie oddziaływanie podejmowanych zadań i projektów. Strategia nie jest bowiem dokumentem zarządzania operacyjnego, który tak jak budżet gminy, musi być wykonany. Jest to plan zamierzeń pokazujący kierunki rozwoju. Jego wykonanie zależy od wielu instytucji i czynników zewnętrznych.

W rezultacie strategia nigdy nie jest dokumentem zamkniętym i ze względu na swój otwarty charakter, proces planowania strategicznego pozwala na elastyczne dostosowywanie i korygowanie przyjętych celów w odpowiedzi na zmieniające się uwarunkowania.

Niniejszy dokument stanowi aktualizację i kontynuację Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Dąbie opracowanej w 2007r. Strategia powstała w oparciu o diagnozę stanu obecnego, analizę i aktualizację danych statystycznych dotyczących gminy, dokumenty źródłowe dotyczące stanu realizacji działań oraz w oparciu o konsultacje społeczne wskazujące pożądane kierunki zmian. Planowanie strategiczne jest ważnym narzędziem służącym zbliżeniu mieszkańców, środowisk oraz władz gminnych w celu stworzenia partnerskich inicjatyw mających za zadanie wykreowanie zrównoważonego rozwoju gminy.

Z powyższych powodów bardzo ważnym krokiem jest, by w opracowywaniu Strategii brała udział możliwie najbardziej reprezentatywna i ciesząca się największym autorytetem i poważaniem grupa przedstawicieli całej gminy. Pozyskanie do procesu planowania strategicznego nie tylko osób bezpośrednio zarządzających gminą, ale włączenie w ten proces szerokiej reprezentacji społeczeństwa, gwarantującej współdziałanie we wszystkich płaszczyznach życia społeczno- gospodarczego gminy. Ta

forma planowania –partycypacji, zyskuje sobie coraz większą popularność zarówno za granicą, jak i w naszym kraju. Pozwala ona lepiej zrozumieć różne stanowiska i interesy oraz wskazuje potrzebę osiągnięcia kompromisu w dochodzeniu do założonych celów. Proces taki daje też okazje wyłonienia rzeczywistych liderów życia społeczno-gospodarczego- osób, którym będzie zależało na realizacji konkretnych zadań prorozwojowych.

Aktualizacja Strategii ma miejsce ze względu na pilotażowy projekt „**Decydujmy razem**” którego liderem jest Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Po przeprowadzonej rekrutacji przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej Gmina Dąbie znalazła się w gronie wybranych 60 samorządów, które rozpoczęły pracę w roku 2012r. przy realizacji projektu. Ideą naszej samorządności jest umożliwienie społeczności lokalnej udziału w sprawowaniu władzy, a tym samym wpływaniu na decyzje dotyczące rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturowego. Skuteczność działań i relacje oparte winny być na zasadach pomocniczości, przejrzystości, sprawności, odpowiedzialności, wiarygodności oraz partycypacji społecznej.

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom mieszkańców Gminy Dąbie, samorząd został wyróżniony przez Fundację Rozwoju Demokracji Lokalnej w Warszawie, świadomie przystąpił do tego projektu, chcąc kontynuować umiejętność budowania i realizacji wizji zrównoważonego rozwoju.

Przebieg prac nad strategią

czyli jak przebiegał proces tworzenia dokumentu strategii

Pierwszym etapem prac nad aktualizacją strategii było podpisanie umowy z Fundacją Rozwoju Demokracji Lokalnej Centrum Mazowsze. Fundacja realizując w ramach Priorytetu V Dobre rządzenie, Działanie 5.3 Wsparcie na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki od 01.11.2009r. do 30.06.2014r. projekt „Decydujmy Razem. Wzmocnienie mechanizmów partycypacyjnych w kreowaniu wdrażaniu polityk publicznych oraz podejmowaniu decyzji publicznych”.

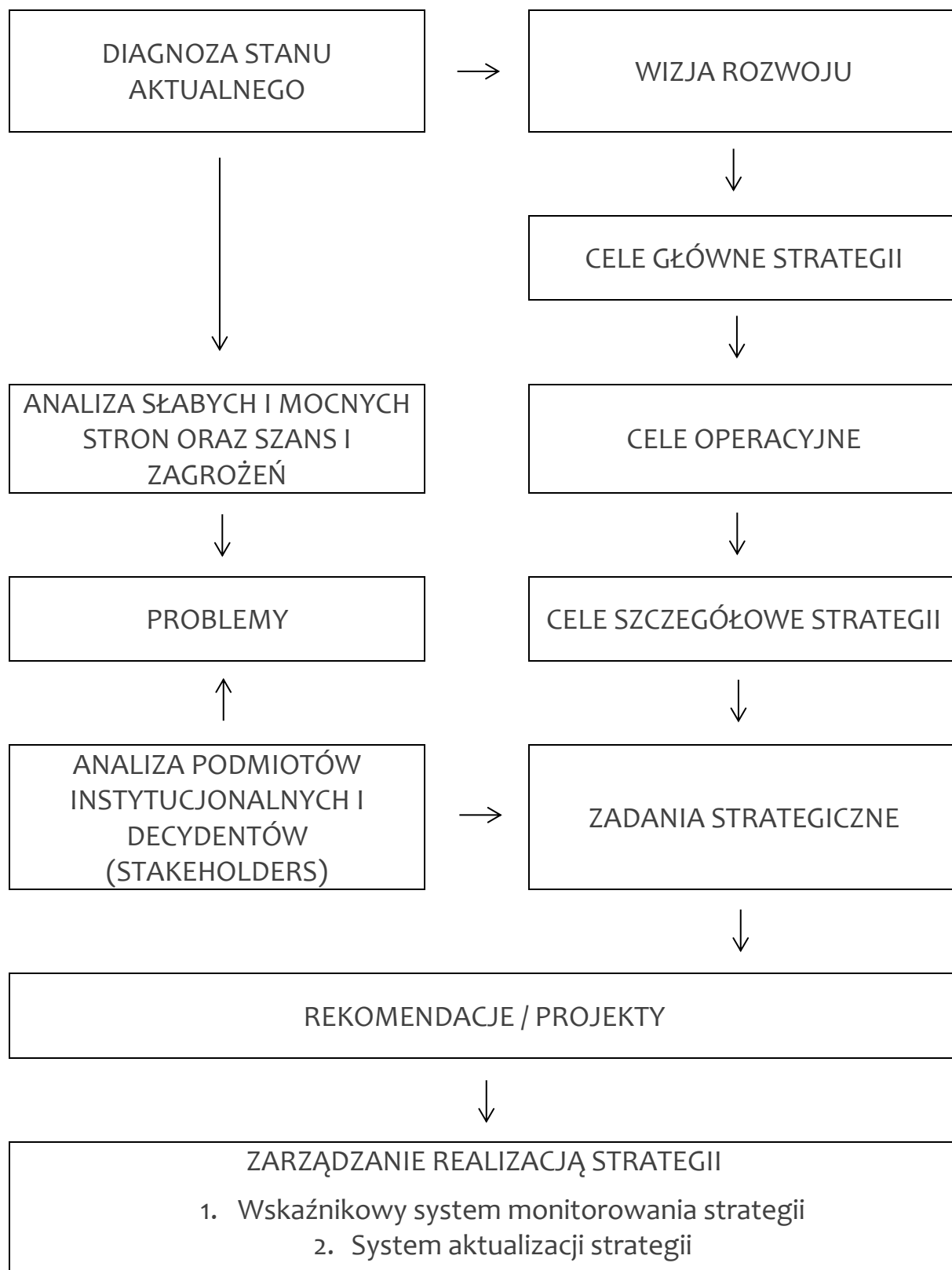
Punktem wyjścia do uaktualnienia strategii była diagnoza stanu gminy opisująca stan obecny oraz aktywność gminy w czterech najważniejszych obszarach funkcjonowania: społecznego, gospodarczego, środowiskowo–przestrzennego, instytucjonalnego. Informacje dotyczące poszczególnych zagadnień zostały zweryfikowane przez uczestników warsztatów.

Zgodnie z podpisaną umową i przystąpieniem Gminy do pilotażowego projektu „Decydujmy razem”, zastosowano uspołecznioną formę pracy sprowadzającą się do maksymalnego udziału lokalnych liderów w procesie tworzenia strategii. Grupa wyłonionych lokalnych liderów, reprezentujących różne sektory (władze samorządowe, gospodarkę, oświatę, stowarzyszenia, ochronę środowiska itp.), podczas pięciu kolejnych warsztatów prowadzonych przez doradcę FRDL wspólnie z animatorem gminnym określiła i przyjęła strategiczne kierunki rozwoju gminy.

Podstawowym narzędziem identyfikowania stanowisk uczestników procesu była burza mózgów, natomiast proces wypracowywania konsensusu opierał się na wymianie argumentów pomiędzy uczestnikami grupy planującej. W ten sposób zapewniona została praktyczna realizacja idei partnerstwa międzysektorowego w procesie programowania ekorozwoju.

Bardzo istotną sprawą w procesie tworzenia strategii zrównoważonego rozwoju jest zasięgnięcie opinii lokalnych społeczności na temat kluczowych kwestii rozstrzyganych w trakcie formułowania programu rozwoju. Odbyło się to poprzez zapoznanie się oraz uwzględnienie kierunków rozwoju poszczególnych sektorów gminy.

Etapy pracy przy tworzeniu „Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Dąbie do roku 2025 przedstawia poniższy schemat.

W ramach strategii rozwoju występuje kilka poziomów planowania:

- Wizja rozwoju gminy, czyli pożądaný obraz przyszłości gminy funkcjonującej według reguł gwarantujących jej zrównoważony rozwój. Cel nadrzędny stanowi hasłowe wyrażenie wizji rozwoju (odpowiada na pytania: dlaczego działamy?, co chcemy osiągnąć?).
- Cele bezpośrednie to cele, które gmina chce osiągnąć w całości i za osiągnięcie których ponosi pełną odpowiedzialność. Cele te odpowiadają na pytanie: w jaki sposób ma być zrealizowany cel nadrzędny (jaki rozwój zapewni gminie realizację celu nadrzędnego?). Dla każdego z wyodrębnionych łądów (ekologicznego, społecznego, gospodarczego, przestrzennego oraz instytucjonalnego) formułowany jest jeden cel bezpośredni.
- Cele szczegółowe to stany, które gmina chce w pełni osiągnąć w zaplanowanym okresie dla rozwiązania określonego problemu i w ten sposób zbliżyć się do zrealizowania wizji rozwoju. Cele te wynikają z analizy SWOT (słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń rozwoju powiatu), ze szczególnym uwzględnieniem problemów rozwojowych gminy.
- Zadania strategiczne to zadania, które należy wypełnić, aby osiągnąć poszczególne cele strategiczne.

Zadania strategiczne zestawiane są w postaci **programów działań** wskazujących: poszczególne zadania (działania), instytucje, bądź osoby zobowiązane do ich koordynowania. Na strategię rozwoju składają się cztery wzajemnie powiązane ze sobą programy:

- Program zrównoważonego rozwoju ochrony środowiska;
- Program zrównoważonego rozwoju gospodarczego;
- Program zrównoważonego rozwoju społecznego;
- Program działań z zakresu zagospodarowania przestrzennego.

Część zadań zawartych w poszczególnych programach wymaga opracowania oddzielnych programów i ich realizacji.

Diagnoza stanu aktualnego

czyli określenie istotnych zasobów gminy mających wpływ na jej rozwój

Część I. Ogólna charakterystyka Gminy Dąbie

Położenie i podział administracyjny

Gmina Dąbie położona jest w zachodniej części województwa lubuskiego, w powiecie krośnieńskim. Graniczy ona z następującymi gminami:

- - od strony północnej z gminą i miastem Krosno Odrzańskie,
- - od strony zachodu i południowego zachodu z gminą Bobrowice,
- - od strony południa z gminą Nowogród Bobrzański,
- - od wschodu z gminami Czerwieńsk i Świdnica.

Przez Gminę przebiega trasa drogi krajowej nr 32 łącząca Zieloną Górę z Krosnem Odrzańskim. Gmina Dąbie leży w widłach rzek Odry i Bobru, na jej terenie znajdują się także cztery jeziora. Największym z nich jest Jezioro Wielkie o powierzchni lustra wody 31ha i długości linii brzegowej 3020m. Jeziora na terenie gminy są otoczone lasami sosnowymi, woda w Jeziorze Wielkim jest zaliczana do I klasy czystości.

Teren **Gminy Dąbie** związany jest historycznie z ziemią krośnieńską. Wraz z Krosnem dzielił również dzieje. W okresie wczesnego średniowiecza ziemia krośnieńska broniła zachodnich ziem wczesnopiastowskiej monarchii. Po okresie rozbitcia dzielnicowego teren Księstwa Krośnieńskiego (w tym obszar Gminy Dąbie) znalazł się pod panowaniem brandenburskiej dynastii Hohenzollernów. Większość z obecnie istniejących miejscowości powstała w wyniku kolonizacji na prawie niemieckim w XIII - XV wieku. Początki tych wsi były jednak zapewne wcześniejsze, o czym świadczą romańskie zabytki z początku XIII wieku.

Polska historia tych terenów rozpoczyna się w 1945r utworzeniem gminy z siedzibą zarządu w Szczawnie. Pierwszym Wójtem zostaje Antoni Pokora. W tym samym roku powstają pierwsze szkoły a cztery lata później biblioteka. Na tereny gminy ściągają osadnicy wojskowi, przesiedleńcy oraz spora grupa reemigrantów z Rumunii. Następne 30 lat to szereg reorganizacji i zmian granic administracyjnych gminy, po których w roku 1973 powołano Gminę Dąbie w kształcie, w którym pozostaje po dziś dzień.

Powierzchnia Gminy wynosi 170 km² co stanowi 12,2 % powierzchni powiatu krośnieńskiego i 1,2 % powierzchni woj. lubuskiego. Na terenie gminy znajduje się 16 sołectw. W granicach administracyjnych gminy usytuowane są sołectwa: **Brzeźnica, Budynia, Ciemnice, Dąbie, Dąbki, Gola, Gronów, Kosierz, Lubiatów, Łągów, Nowy Zagór, Pław, Połupin, Stary Zagór, Szczawno, Trzebule.**

Dąbie jest to Gmina typowo rolnicza, gdzie brak jest większych zakładów produkcyjnych. Pod względem ludności zajmuje 4 miejsce wśród gmin powiatu krośnieńskiego i jest najmniejszą obszarowo gminą wiejską powiatu krośnieńskiego. Siedziba Gminy zlokalizowana jest w miejscowości Dąbie, położonej w odległości 20 km od Zielonej Góry. Gmina stanowi intensywnie rozwijający się obszar turystyczno – rekreacyjny województwa lubuskiego. Dokonując oceny struktury przestrzennej gminy Dąbie można stwierdzić, że dynamiczny rozwój występuje w miejscowościach Połupin, Dąbie, Gronów, Łągów. Najślabiej rozwinięte są najmniejsze jednostki osadnicze (np. Gola, Budynia, Dąbki). Dalszy rozwój społeczno-gospodarczy i zagospodarowanie poszczególnych jednostek osadniczych zależny będzie w szczególności od dotychczasowego wyposażenia w infrastrukturę społeczną, gospodarczą i techniczną, posiadania warunków naturalnych sprzyjających rozwojowi funkcji gospodarczych takich jak: walory turystyczno - wypoczynkowe, kulturowe, lokalne surowce produkcyjnej np. jakości i rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wykorzystania położenia w stosunku do głównych tras komunikacyjnych, posiadania terenów komunalnych o niskiej wartości rolniczej do wykorzystania na cele budowlane oraz efektywnych działań władz samorządowych.

Na obszarze gminy, w podziale na użytki gruntowe, największy udział mają użytki leśne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione, można również zaobserwować tendencję spadkową powierzchni nieużytków. Ważnym elementem podziału gruntów stanowią również użytki rolne, których powierzchnia zbliżona jest do obszaru użytków leśnych. Na spadek powierzchni nieużytków szczególny wpływ mają dotacje ze środków Unii Europejskiej (tzw. dopłaty dla rolników). Pozwala to na rozwój rolnictwa oraz reaktywację terenów odłogowanych (np. zalesianie).

Na terenie Gminy Dąbie zlokalizowane są następujące zakłady związane z rolnictwem, leśnictwem i przetwórstwem spożywczym oraz zakłady produkcyjne i usługowe:

- „AGRO-HOREX” B. i I. Horoszkiewicz sp. j., ul. Ślaska 48 m. 50, 66-620 Gubin, Zakład Rolny w miejscowości Łągów; (branża rolnictwo)

- „B& F Trans” K. Barczuk M. Fiebig sp.j., ul. Szeroka 10, 66-615 Dąbie; (branża usługi transport)
- AGRO MOVI Janiszowice 37A 66-627 Bobrowice (branża rolnictwo)
- „CARMEN” sp. z o.o., ul. Szeroka 10, 66-615 Dąbie; (branża usługi-transport)
- „Cezar Poland Stock” sp. z o.o., ul. Zielonogórska 19, 66-615 Dąbie; (producent ozdób ogrodowych)
- Gospodarstwo Nadzoru i Administrowania Zasobem w Lubsku, 68-300 Lubsko;
- Lasy Państwowe Nadleśnictwo Krzystkowice i Nadleśnictwo Brzózka;
- Nadleśnictwo Zielona Góra, Wilkanowo-Przysiółek Rybno 31;
- Koło Łowieckie „DROP”, ul. Budziszewska 8/18, 65-945 Zielona Góra;
- Koło Łowieckie „Dzik”, Bohaterów WP 36, 66-600 Krosno Odrzańskie;
- Polski Związek Wędkarski Okręg Zielona Góra, ul. Głowackiego 1, 65-301 Zielona Góra.

Strukturę użytkowania gruntów w Gminie Dąbie przedstawia **Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania.**

Wykres 1

Podział użytków gruntowych.

Źródło: Ewidencja gruntów, 2011r.

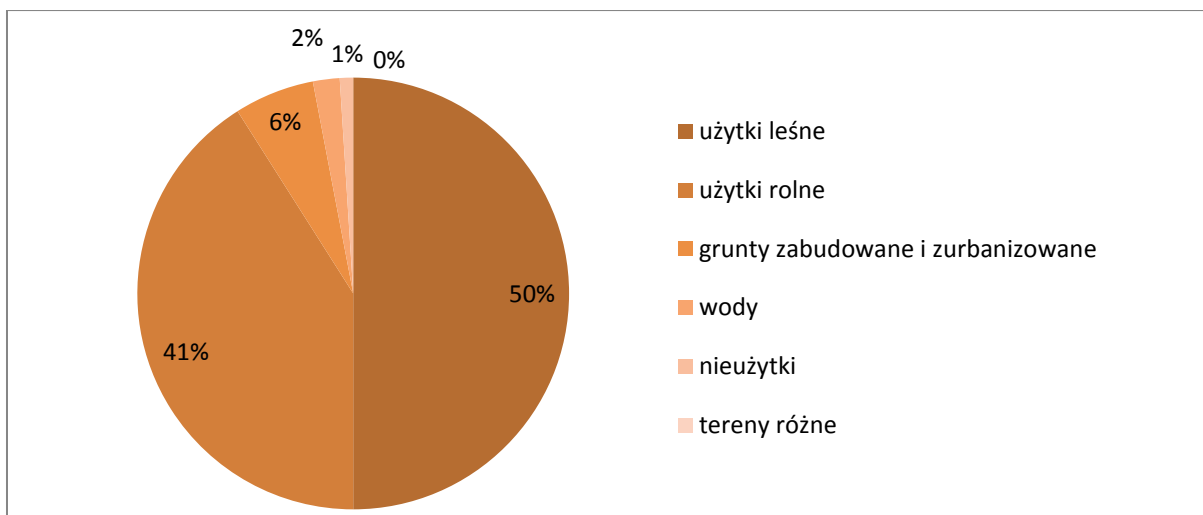

Tabela 1**Struktura użytkowania gruntów w Gminie Dąbie.**

Źródło: Dane UG Dąbie (stan na 2012 r.)

	Grunty na ha	% ogółu
Grunty orne	4146	24,4
Łąki i pastwiska	2843	16,7
Lasy i grunty leśne	8992	52,9
Pozostałe grunty	1023	6,0
Razem:	17004	100

Stan i struktura ludności

Gminę Dąbie zamieszkuje niewiele ponad **5079** osób, z czego w miejscowości gminnej **412** osób (stan 2012 r.). Ogólna powierzchnia Gminy wynosi – 170 km², gęstość zaludnienia to **29,87** osób na 1 km², natomiast na sieć osadniczą składa się **16** sołectw. Średni wiek mieszkańców Gminy Dąbie wynosi **37,5** lata.

Tabela 2

Mieszkańcy Gminy Dąbie wg płci.

Źródło: Dane UG – dane z 2012 r.

Opis	Ogółem		Kobiety		Mężczyźni	
Jednostka	osób	%	osób	%	osób	%
Populacja	5079	100	2492	49,07	2587	50,93
Gęstość zaludnienia (mieszk./km ²)	29,87		14,65		15,21	

Tabela 3

Mieszkańcy Gminy w podziale na miejscowości.

Źródło: Dane UG Dąbie

Miejscowości	2010	2011	2012
Brzeźnica	142	145	144
Budynia	36	33	31
Ciemnice	456	442	444
Dąbie	412	411	409
Dąbki	30	32	33
Gola	91	95	94
Gronów	476	464	451
Kosierz	478	468	469
Lubiatów	208	209	203
Łagów	487	478	488
Nowy Zagór	268	270	274
Pław	251	249	251
Połupin	787	777	765
Szczawno	590	598	591
Stary Zagór	235	234	227
Trzebule	199	199	205
Ogółem	5146	5104	5079

Dla sytuacji społecznej i gospodarczej Gminy istotne znaczenie ma struktura jej mieszkańców w podziale na podstawowe grupy funkcjonalne (wiek przedprodukcyjny 0 - 17 lat, wiek produkcyjny 18 – 59/64 lat i wiek poprodukcyjny powyżej 60/65 lat) oraz zmiany jakie wystąpią w tych relacjach w kolejnych najbliższych i dalszych latach.

Tabela 4
Struktura wieku ludności wg grup funkcjonalnych.

Źródło: Dane GUS i UG – stan na 2012 r.

Grupy wieku	Liczba osób	%
przedprodukcyjna	1054	20,8
produkcyjna	3385	66,6
poprodukcyjna	640	12,6
Ogółem	5079	100,0

Na obszarze Gminy występuje dość korzystna sytuacja demograficzna. Biorąc pod uwagę dane z powiatu krośnieńskiego i województwa lubuskiego, wskaźnik dla Gminy jest porównywalny.

Tabela 5
Ludność Gminy wg grup wieku.

Źródło: Dane UG (dane na 2012).

Grupy wieku	Liczba osób	%
0 – 2	87	1,71
3 – 6	239	4,71
7 – 12	371	7,31
13 – 15	205	4,03
16-18	191	3,76
19 –59K/64M	1507K/1827M=3334	65,64
60K/65M i więcej	440K/212M=652	12,84
Ogółem	5079	100,0

Analizując przemiany w strukturze wieku ludności w okresie ostatnich lat, stwierdza się:

- spadek udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym (znaczny spadek liczby dzieci w wieku szkolnym);
- wzrost udziału grupy produkcyjnej (wejście wyżu demograficznego w wiek zdolności do pracy).

Środowisko przyrodnicze – warunki i zasoby naturalne

Teren gminy Dąbie położony jest w dorzeczu rzeki Odry i jej lewobrzeżnego dopływu Bobru. „Odra na terenie gminy przyjmuje trzy większe ciekі tj. Kanał Zimna Woda oraz dwa bezimienne (jeden płynący przez wieś Ciemnice, drugi przez wieś Szczawno). Rzeka Odra jako arteria komunikacyjna wiąże Górnośląskie Zagłębie z portami w Szczecinie oraz siecią kanałów wodnych z krajami Unii Europejskiej. Odra często występuje z brzegów na terenie gminy zalewając taras zalewowy aż po nasyp kolejowy. Jest to obszar polderu mającego spowalniać falę powodziową na rzece Odrze. Odra objęta jest systemem biernej i czynnej ochrony przeciwpowodziowej. Rzeka ta jest głównym odbiornikiem wody z terenu całego województwa”. Według danych Lubuskiego Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Zielonej Górze za 2004 r. wody Odry są nadmiernie zanieczyszczone i nie odpowiadają normom. Bóbr płynie wzdłuż zachodniej granicy i stanowi również fragment tej granicy. Bóbr prowadzi wody nadmiernie zanieczyszczone, nie odpowiadające normom. Występujące na terenie gminy w obrębie zagłębięń wytopiskowych zbiorniki wodne są głównie pochodzenia naturalnego i tworzą ciąg niewielkich jezior. Największe Jezioro Wielkie o powierzchni 35,2ha, objętości 2406,5 tys. m³ i długości linii brzegowej przekraczającej 3 km wykorzystywane jest w celach rekreacyjnych. Zasilane jest przez wody gruntowe a odwadniane przez ciek prowadzący wody do Bobru. Woda w jeziorze zaliczana jest do I klasy czystości. Pozostałe jeziora (Pław, Pławno I i Pławno II) są to zbiorniki eutroficzne mające powierzchnię do kilku hektarów. Na terenie gminy występują również sztuczne zbiorniki wodne o powierzchni 0,5-1,5 ha w Kosierzu, Brzeźnicy, Budyni, Trzebulach i Szczawnie.

Geologia i geomorfologia

Podłoże występujących na powierzchni osadów czwartorzędowych stanowią trzeciorzędowe utwory ilasto - piaszczyste z wkładkami węgla brunatnego (tzw. mioceńska seria burowęglowa). Ich strop znajduje się na głębokości 30-60 m n.p.m. a miąższość przekracza 10 m.”. Występują jedynie na niewielkich powierzchniach na wschód od miejscowości Kosierz oraz w okolicach Trzebul. „Przypowierzchniowe warstwy zbudowane są z czwartorzędowych utworów plejstocęńskich (związanych z działalnością lądolodu) i holocęńskich (powstałych po zaniku lodowca)”. Utwory plejstocęńskie to głównie wodnolodowcowe i rzeczne piaski, żwiry oraz gliny, piaski i żwiry morenowe. Utwory te często przewarstwiają się wzajemnie. Najczęściej jednak

występują piaski pochodzenia wodnolodowcowego, które pokrywają większość obszaru gminy. Gliny występują na niewielkich połaciach terenu w okolicach Szczawna, Brzeźnicy, Połupina, Dąbia, Kosierza i Trzebul. Kulminacje we wschodniej części gminy zbudowane są głównie z piasków, żwirów i głazów moren lodowcowych oraz z utworów piaszczysto - żwirowych kemów. Taras nadzalewowy biegnący od krawędzi doliny Odry oraz wzdłuż Bobru zbudowany jest z piasków drobnych i średnich. Osady holocenu reprezentowane przez osady rzeczne (mułki, piaski i żwiry) i występują w dolinach rzecznych i dolinkach bocznych. Piaski eoliczne wydmy znajdują się na powierzchni wysoczyzny i w dolinie Odry, natomiast osady pochodzenia organicznego (torfy) występują w ciągach mis wytopiskowych.

Klimat

Według regionalizacji Okołowicza (1979) Gmina Dąbie leży w krainie nr 27 w strefie przejściowej pomiędzy klimatem oceanicznym a kontynentalnym, co wynika z położenia gminy w zachodniej części Polski oraz z równinnego ukształtowania powierzchni, ułatwiającego przepływ wilgotnych mas powietrza z zachodu. W związku z tym na terenie gminy występują mniejsze roczne amplitudy powietrza, krótsze i łagodniejsze zimy, wczesna wiosna i długie lato. Opady atmosferyczne wynoszą około 600 mm i nie przekraczają zapotrzebowania roślin na wodę, niedobór natomiast wynosi 6-7 mm. Roczna średnia temperatura powietrza na terenie gminy wynosi 8,0 - 8,3°C. Okres wegetacyjny trwa od końca marca do listopada i wynosi od 215 do 220 dni.

Na obszarze gminy można wyróżnić trzy typy klimatu lokalnego:

1. Klimat terenów wysoczyznowych (pozadolinnych), obejmujący najbardziej wzniesione partie gminy tzn. Wysoczyznę morenową i taras nadzalewowy - klimat cechuje dobre nasłonecznienie (z wyjątkiem skarpy doliny Odry). Nie występują zastoiska chłodnego powietrza warunkujące dobre nawietrznie.
2. Klimat doliny Odry i Bobru - charakteryzuje się znaczną wilgotnością, skłonnością do inwersji temperatur, tendencją do tworzenia się dłuższego zalegania mgieł, dobrymi warunkami nawietrzania,
3. Klimat mis wytopiskowych - występuje duża częstotliwość tworzenia się inwersji termicznych oraz znaczna wilgotność powietrza. Słaba wymiana mas powietrza powoduje lokalne występowanie zastoiska chłodnego, wilgotnego powietrza, częstszego występowania mgieł i wydłużenia okresu przymrozkowego.

Bogactwa naturalne i gleby

Z bilansu zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na dzień 31.12.2003r. Wynika, że na terenie gminy Dąbie udokumentowane są trzy złoża kruszywa naturalnego. Zaniechane złożo „Pław” w 2004r. zostało przywrócone do eksploatacji. Zostały wydzielone dwa złoża „Pław I” i „Pław II”. Łączna powierzchnia terenu górniczego wynosi 2.172,6m², natomiast obszaru górniczego 1.497,0m². Na obszarze tym następuje wydobywanie złóż piasku i pospółki metodą odkrywkową na jednym poziomie do głębokości maksymalnej 5,0m ppt, średnio 3,0m. Po zakończeniu eksploatacji założono rekultywację terenu w kierunku wodnym. Złożo w Połupinie jest częściowo eksploatowane. Ze złoża „Połupin” na powierzchni 1,4ha zostało wydzielone złożo „Połupin - S”, które przewiduje się w 2005r. do rekultywacji w kierunku leśnym. W pobliżu tego złoża w 2005r. zostało wyodrębnione złożo „Połupin - SE” o powierzchni 2,0ha. W 2004r. W obrębie miejscowości Trzebule zostało również wydzielone nowe złożo torfu i piasku „Trzebule” o łącznej powierzchni 36.482m². Na obszarze 19.755m² przewiduje się wydobywanie torfu maksymalnie do 5,0m ppt, średnio 3,2m, natomiast na powierzchni 16.727m² wydobywanie piasku metodą odkrywkową na głębokości maksymalnie 10,0m ppt, średnio 8,0m.

Wody gruntowe

Wody gruntowe tworzą trwałą warstwę wodonośną. Zasilane są bezpośrednio z powierzchni ziemi przez infiltrujące opady atmosferyczne. Wody gruntowe dolin Odry i Bobru występują płytko, na głębokości 1-2m ppt. Zwierciadło wód gruntowych na tym terenie uzależnione jest od wahań poziomu wody w rzece. Znacznym wahaniom uzależnionym od aktualnych warunków atmosferycznych ulegają wody gruntowe występujące w dolinkach bocznych, misach wytopiskowych niższych poziomów i zagłębieniach bezodpływowych. Występują na ogół na głębokości mniejszej niż 1-2m ppt. „Wody gruntowe wysoczyzny pokrytej pisakami fluwiglacjalnymi stanowią ciągły poziom. Charakteryzują się zróżnicowanymi głębokościami występowania i wahaniem zwierciadła wody”. W utworach gliniastych na wysoczyznie wody gruntowe występują w postaci sączeń śródglinnych tj. w glinach z przewarstwieniami piasków). Wody gruntowe nie występują w glinach o jednolitej konsystencji.

Użytkowe poziomy wodonośne - Obszar gminy Dąbie, zgodnie z mapą hydrogeologiczną Polski, znajduje się w podregionie wielkopolsko - śląskim. Poziomy wodonośne nie

występują lokalnie. Głównym poziomem użytkowym na terenie gminy Dąbie jest czwartorzęd (plejstocen). Mniejsze znaczenie ma trzeciorzęd, występujący lokalnie w rejonie Kosierza. Północno - wschodni fragment gminy położony jest na obszarze głównego zbiornika wód podziemnych nr 149 sandr Krosno Odrz. – Gubin. W 1990r. zbiornik uznano za obszar najwyższej ochrony.

Powietrze atmosferyczne

Jakość powietrza na terenie Gminy Dąbie jest uzależniona od źródeł zewnętrznych oraz od miasta – Krosno Odrzańskie. Obserwuje się zwiększone stężenie dwutlenku siarki wokół m. Krosno Odrzańskie, sięgające w centrum $5\mu\text{g}/\text{m}^3$, rozkładające się w kierunkach na zachód i wschód – wydłużając zgodnie z różą wiatrów. W obrębie granic gminy Dąbie stężenie wynosi od $1-4\mu\text{g}/\text{m}^3$. Najmniej zanieczyszczona jest południowo – wschodnia część gminy, gdzie stężenie dwutlenku siarki w powietrzu spada poniżej $2\mu\text{g}/\text{m}^3$. Rozkład stężenia dwutlenku azotu w powietrzu na obszarze gminy utrzymuje się w przedziale $10 - 16\mu\text{g}/\text{m}^3$. Północna część gminy znajduje się w przedziale $4 - 6\mu\text{g}/\text{m}^3$. W Gminie Dąbie głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest tzw. emisja antropogeniczna, wynikająca z działalności człowieka: emisja z zakładów przemysłowych (HARDEX - gmina Krosno Odrzańskie), emisja niska z gospodarki komunalnej (kotłownie, indywidualne paleniska domowe i jednostki gospodarcze) oraz emisja komunikacyjna. Rozkład przestrzenny emisji zanieczyszczeń w gminie Dąbie jest niski w porównaniu z niektórymi rejonami województwa lubuskiego. Za wyjątkiem dwutlenku azotu emisja zanieczyszczeń mieści się w dolnych granicach. Na spadek emisji zanieczyszczeń w powiecie krośnieńskim miały wpływ modernizacje kotłowni węglowych, polegające na zmianie paliwa węglowego na paliwo ekologiczne, tj. olej opałowy lub gaz. Z uwagi na rozbudowę systemu sieci gazowej należy się spodziewać dalszego zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza. Obok energetyki do największych źródeł zanieczyszczeń powietrza zaliczana jest komunikacja. Największy wpływ transportu na jakość powietrza w Gminie Dąbie występuje w rejonach tras komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu. Wielkość niskiej emisji jest trudna do oszacowania zwłaszcza na obszarach wiejskich. Szczególnie uciążliwe oddziaływanie na środowisko i warunki życia człowieka emisji niskiej obserwuje się na terenach zurbanizowanych, ze względu na koncentrację na niewielkich obszarach dużej liczby emitorów substancji szkodliwych i utrudnione rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. Niska emisja zanieczyszczeń znajduje odzwierciedlenie we wzrostach stężeń dwutlenku siarki i pyłu zawieszonego w sezonie grzewczym. z badań

prowadzonych przez Inspekcję Ochrony Środowiska na terenie powiatu krośnieńskiego wynika, że sezonowe różnice poziomu stężeń, zwłaszcza NO₂ i pyłu mogą być nawet kilkukrotne. Ocena jakości powietrza i wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza w powiecie krośnieńskim stanowią podstawę do zdefiniowania kierunków działań w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego w gminie.

O jakości powietrza w Gminie Dąbie decydują przede wszystkim:

- emisje zanieczyszczeń z procesów spalania paliw stałych w podmiotach gospodarczych i indywidualnych piecach do ogrzewania budynków mieszkalnych oraz użyteczności publicznej,
- emisje zanieczyszczeń z ruchu komunikacyjnego,
- emisje zanieczyszczeń z procesów przemysłowych.

Ochrona przyrody i krajobrazu

W krajobrazie gminy przeważają obszary leśne, zajmują one 50,27 % powierzchni gminy tj 8.549ha. „Stanowią one, obok użytków zielonych, czynnik umożliwiający zachowanie bioróżnorodności i wysokich walorów przyrodniczych. Przeważają siedliska borowe, a wśród nich największe powierzchnie zajmują siedliska boru świeżego i suchego. W lasach panuje monokultura sosny, ze znikomą domieszką brzozy, modrzewia, grochodrzewu i buka”. Większość terenów leśnych stanowi Obszar Chronionego Krajobrazu ustanowiony rozporządzeniem nr 3 Wojewody Lubuskiego z dnia 17.02.2005 r. (Dz. Urz. Woj. Lub Nr 9, poz.172) w sprawie obszarów chronionego krajobrazu. Na terenie gminy wyróżniono dwa obszary o nazwach „24 - Rynna Pławska” o powierzchni 3,0 ha i „25 - Dolina Bobru” o powierzchni 13.162 ha. „Poza obszarami i obiektami objętymi różnymi formami ochrony przyrody występują parki podworskie, objęte ochroną dóbr kultury z ciekawą szatą roślinną. W Kosierzu znajduje się park o powierzchni 2,0 ha z cennym drzewostanem (platan, buk, tulipanowiec amerykański, starodrzew dębu szypułkowego, kasztanowca białego, wiązu, magnolii i jesionu, w Trzebulach park o powierzchni 4,8 ha posiada 200 do 300 letnie dęby, stuletni buk, stuletnią sosnę, lipy, graby, wiązy, świerki, klony i jesiony, w Brzeźnicy park o powierzchni 6,50ha może się poszczycić 400-letnim dębem „Wojtek”, 100-letnim grujecznikiem japońskim, miłorzębami, 80-letnim cyprysikiem, bukiem, 200-letnim wiązem, klonami srebrzystymi. Obok parków objętych ochroną na uwagę zasługują parki w Pławiu, Lubiatowie i Ciemnicach. Na terenie gminy występują także użytki ekologiczne o nazwach „Bagno Połupińskie” o powierzchni 11,18ha, „Pławie” o powierzchni 10,63ha, „Dwójka”

o powierzchni 4,34ha oraz 19 pomników przyrody”. Bogata bioróżnorodność przyrodnicza gminy Dąbie wynika między innymi z występowania ekosystemów łąkowych wzdłuż Odry. Kompleks łąkowy jest wykorzystywany jako pastwiska i łąki kośne. Pozwala to umocnić walory przyrodnicze związane nie tylko z łąkowym charakterem obszaru ale również z bogatym starorzeczem oraz łęgami wierzbowymi i wiązowo -jesionowymi. Obok wyżej wymienionego kompleksu łąkowego na uwagę zasługuje również mniejszy kompleks w zlewni Młynówki Kosierskiej o podobnych walorach przyrodniczych, stanowiący ostoję bioróżnorodności. Świat zwierzęcy dla gminy Dąbie związany jest przede wszystkim ze środowiskiem leśnym. Decydującą grupę stanowią gatunki łowne zwierzyny grubej jak jelenie, dziki i sarny. Występuje również zwierzyna drobna jak zające, kuropatwy czy bażanty, co powoduje między innymi przez wzrost populacji drapieżników jak lisy i ptaki drapieżne. Wśród drapieżników coraz większego znaczenia nabiera pojawiający się na terenie gminy szop pracz, który jest gatunkiem obcym i wykazuje duże tendencje rozwojowe. „Położone wśród lasów liczne bagna, torfowiska i łąki śródleśne są ostoją wielu ginących gatunków zwierząt takich jak bielik, orlik krzykliwy, kania ruda i czarna, zimorodek, pliszka górska, bocian czarny, żuraw oraz czapla biała. Tereny te są również ostoją płazów np. grzebiuszka ziemna, kumak nizinny, rzekotka, ropucha zielona a także ssaków np. Wydra i bóbr”.

Na terenie gminy znajduje aktualnie 9 pomników przyrody ożywionej.

Tabela 6
Pomniki przyrody.

Źródło: Dane UG Dąbie (2012)

Akt prawny	Lokalizacja	Rodzaj obiektu	Obwód (cm)	Wysokość (m)
R.W.L. Nr 29 z 19.05.2006 r. (Dz.U.Woj.Lub.Nr 38,poz.829 z dn.05.06.2006r.)	Lubiatów Rośnie na placu kościelnym przed budynkiem świątyni na gruntach Parafii Rzym.-Kat.	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	440	22
R.W.L. Nr 34 z 19.05.2006 r. (Dz.U.Woj.Lub.Nr 38,poz.834 z dn.19.06.2006)	Brzeźnica Rośnie na łące nad strumieniem na terenie będącym własnością osoby fizycznej	dąb szypułkowy (Qurecus robur)	640	30
R.W.L. Nr 32 z 19.05.2006 r. (Dz.U.Woj.Lub.Nr 38,poz.832z)	Trzebule obręb leśny Pław, Leśnictwo Lubiatów, oddz.119a	dąb szypułkowy (Qurecus robur)	580	28

dn.05.06.2006r.)				
R.W.L. Nr 48 z 19.05.2006 r. (Dz.U.Woj.Lub.Nr 38,poz.848 z dn.05.06.2006r.)	Pław Rośnie w pasie drogowym na terenie zieleni przed placem kościelnym	jesion wyniosły (Fraxinus excelsior)	315	35
R.W.L. Nr 51 z 19.05.2006 r. (Dz.U.Woj.Lub.Nr 38,poz.851 z dn.05.06.2006r.)	Lubiatów Rośnie na terenie placu kościelnego	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	680	18
R.W.L. Nr 51 z 19.05.2006 r. (Dz.U.Woj.Lub.Nr 38,poz.851 z dn.05.06.2006r.)	Kosierz Rośnie na placu kościelnym	lipa drobnolistna (Tilia cordata)	705	28
R.W.L. Nr 51 z 19.05.2006 r. (Dz.U.Woj.Lub.Nr 38,poz.851 z dn.05.06.2006r.)	Kosierz Rośnie na placu kościelnym	lipa drobnolistna (Tilia coradata)	380	32
R.W.L. Nr 51 z 19.05.2006 r. (Dz.U.Woj.Lub.Nr 38,poz.851 z dn.05.06.2006r.)	Kosierz Rośnie na placu kościelnym	dąb szypułkowy (Quercos robur)	440	35
R.W.L. Nr 32 z 19.05.2006 r. (Dz.U.Woj.Lub.Nr 38, poz.832 z dn.05.06.2006 r.)	Ciemnice Rośnie obok przystanku autobusowego przy ul.Łąkowej, naprzeciw posesji nr 1	dąb szypułkowy (Quercos robur)	445	30

Na terenie gminy Dąbie znajdują się dwa Obszary Ochrony Specjalnej NATURA 2000:

1. **Dolina Środkowej Odry PLB 080004** – specjalny obszar ochrony ptaków (Dyrektywa Ptasia) o powierzchni 33677,8 ha. Na terenie gminy Dąbie obejmuje częściowo miejscowości Połupin, Szczawno i Ciemnice. Do najpoważniejszych zagrożeń należą: z gospodarki łąkowo-pastwiskowej, wycinanie lasów łęgowych.

2. **Dolina Dolnego Bobru PLH 0841** – specjalny obszar ochrony siedlisk (Dyrektywa Siedliskowa) o powierzchni 1743,2 ha. Na terenie gminy Dąbie obejmuje częściowo miejscowości Brzeźnica, Stary Zagór i Gola.

Do najważniejszych zagrożeń należą:

- uprawa, w tym koszenie, intensyfikacja uprawy łąk i ich przekształcenie w pola uprawne,
- wędkarstwo,
- penetracja turystyczna: ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe, plaże, wydeptywanie,
- zagrożenia komunikacyjne,
- tamy, jazy,
- spływ ścieków z pobliskich ośrodków miejskich i wiejskich,
- susza hydrologiczna (niskie stany wód w Bobrze i mniejszych ciekach).

Gmina Dąbie w większości położona jest w glebowo - rolniczym regionie zielonogórskim, północna część w regionie Doliny Odry. Gleby II i III klasy bonitacyjnej występują płatami i są rozmieszczone równomiernie na całym obszarze gminy. Gleby organiczne występują głównie wzdłuż rzeki Młynówki, od wsi Trzebule do wsi Kosierz oraz w okolicach Lubiatowa, Budyni i Dąbia. Gleby występujące na terenie gminy zalicza się do kwaśnych, z czego bardzo kwaśne zajmują 48,7% użytków rolnych natomiast kwaśne 42,5%. Udział gleb suchych lub okresowo suchych wynosi 56,3%”.

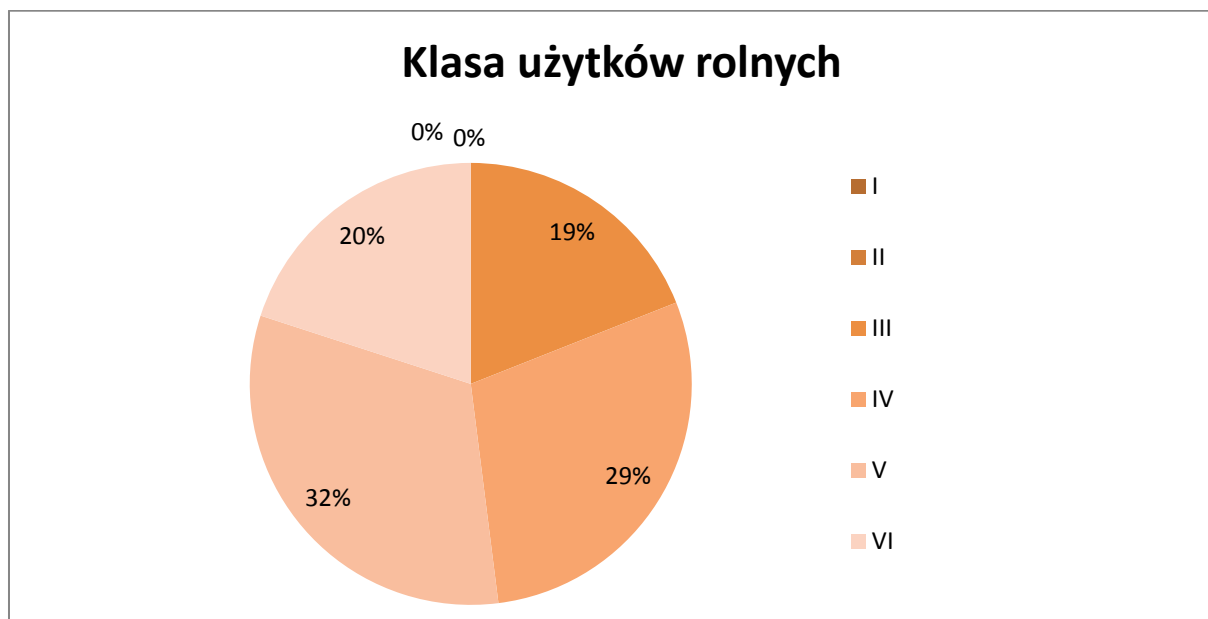
Tabela 7
Bonitacja użytków rolnych w Gminie Dąbie.

Źródło: Dane UG Dąbie stan na 2012 r.

Klasa gleb	Powierzchnia w ha	Powierzchnia w %
I	0	0
II	2	0
III	783	19
IV	1207	29
V	1338	32
VI	813	20
Razem	4145	100,00

Wykres 2
Bonitacja użytków rolnych.

Źródło: Dane UG Dąbie.

Tradycje historyczne - środowisko kulturowe

Teren gminy Dąbie związany jest historycznie z ziemią krośnieńską. Źródła pisane, wsparte badaniami archeologicznymi, wskazują na istnienie w Krośnie grodu plemiennego. Wraz z powstaniem państwa polskiego gród krośnieński został przekształcony w warownię, która broniła zachodnie rubieże państwa w okresie wczesnopiastowskiej monarchii.

W okresie rozbicia dzielnicowego, w 1517r., gmina Dąbie dostała się pod panowanie Brandenburgii.

Tereny obecnej gminy Dąbie, tak jak inne obszary Kasztelanii Krośnieńskiej, w okresie wczesnofeudalnym (od końca XIII wieku), były słabo zaludnione ze względu na nadgraniczne położenie oraz słabe gleby. Programowe zasiedlanie tych ziem rozpoczęło się dopiero pod koniec XIII wieku, za panowania Książąt – Bolesława Wysokiego i jego syna Henryka Brodatego, którzy sprowadzali kolonistów, zakładając wsie na prawach magdeburskich. Najwcześniejsze przekazy źródłowe dotyczą Ciemnic (1233r.) i miejscowości Stary Zagór (1253r.) Początki tych wsi mogą być jednak wcześniejsze, o czym świadczą romańskie zabytki z początków XIII w. (misa chrzcielna i dzban z Nowego Zagóru). Dąbie, Gronów, Kosierz, Łagów i Pław pojawiają się dopiero we wzmiankach w 1305r. (Dąbie nawet 1376r.). Pochodzą jednak zapewne z pierwszej połowy XIII w., o czym świadczy ich rozplanowanie – owalnica oraz kościoły w Kosierzcu i Dąbiu z XIII w.

Ogólnie, na 16 miejscowości w gminie Dąbie, 11 powstało najpóźniej w XIIIw. - Szczawnio wzmiankowane jest w 1430r., Trzebule – 1513r., Brzeźnica i Budynia – w XIVw.

Na terenie gminy Dąbie można wyróżnić następujące historyczne układy przestrzenne:

- **Brzeźnica** (daw. Briennitz) – wieś powstała na terenie płaskim na przełomie XVII i XVIII wieku jako osada folwarczna. Plan wsi jest nieczytelny. Wieś powstała na bazie folwarku w układzie zamkniętym. Obok folwarku powstała rozluźniona zabudowa wiejska. W XIX wieku Brzeźnica stanowiła własność rodziny Riedel. W około 1801r. Wieś zamieszkiwało łącznie 167 mieszkańców.

- **Budynia** (daw. Bothendorf) – wieś powstała na terenie falistym na przełomie XVIIIXVIII wieku jako osada folwarczna. Zabudowa wsi jest zwarta i otwarta. Jest to typ ulicówki. Stanowiła własność miasta Krosna Odrzańskiego. W około 1801 roku wieś zamieszkiwało 86 mieszkańców.

- **Ciemnice** (daw. Thiemendorf) – wieś powstała na terenie falistym w pierwszej połowie XIII wieku. Jest to wieś typu wielodrożnicy, której plan został rozmyty w wyniku

rozbudowy w 1233 roku; plan najstarszej części został zachowany. Zabudowa zawarta i otwarta. Od XV do XVIII wieku wieś stanowiła własność domenalną a następnie była znajdowała się we władaniu rodzin v. Rabena (1707r.) i v. Oppeln (172r.). W XIX w. należała do rodzin v. Tronschke i v. Oppeln. W około 1800 r. liczyła 288 mieszkańców.

- **Dąbie** (daw. Gerddivilla – 1376r., Dawbe – 1499r., Gersdorf) – wieś powstała na terenie płaskim w pierwszej połowie XIII w. Jest to typ wsi ulicówki, której układ uległ zmianie w drugiej połowie XIX wieku, w wyniku przecięcia historycznego drogą Krosno Odrzańskie – Zielona Góra. Po przebudowie plan został częściowo zatarty. Wieś znajduje się w zabudowie zwartej i otwartej.

- **Dąbki** (daw. Frichendorf) – wieś powstała na terenie falistym w XV wieku. Plan wsi jest nieczytelny. Zabudowa rozluźniona powstała na przełomie XIX – XX wieku.

W 1496r. Wieś stanowiło lenno rodziny v. Knobelsdorf, w 1670r. Własność rodziny v. Stockhausen, w 1801r. - v. Oppeln, natomiast w 1850 r. - rodziny v. Schönaich. Na początku XIX wieku wieś liczyła 71 mieszkańców.

- **Gola** (daw.Guhlow) – wieś powstała na terenie płaskim w XIII wieku. Jest to typ wsi ulicówki z zachowanym planem. Zabudowa wsi jest zwarta i otwarta. Pierwsza wzmianka o Goli pochodzi z 1305r., kiedy wieś określano nazwą „Gola”. Od XVI wieku Gola znajdowała się w rękach rodziny v. Schönaich. W około 1801r. Wieś liczyła 98 mieszkańców.

- **Gronów** (daw.Grunow) – wieś powstała na terenie płaskim w drugiej połowie XIII wieku. Jest to typ wsi ulicowo-placowy. Zabudowa wsi jest zwarta i otwarta. W około 1800r. Wieś liczyła 288 mieszkańców. W tym okresie właścicielem wsi był radca dworu Voss.

- **Kosierz** (daw.Kessoir 1305r., Kossar) – wieś powstała na terenie płaskim w XIII wieku. Jest to typ wsi ulicówki z placem. Na przełomie XIX i XX wieku wieś została rozbudowana i zmieniona w wielodrożnicę. Zabudowa wsi jest otwarta i zwarta. W około 1305r. Wieś określano nazwą Kessoir i z tego okresu pochodzi pierwsza wzmianka o Kosierzu. W 1500r. stanowiło lenno rodziny v.Rabenau. W XVII wieku rodzina v.Knobesdorf zabudowała we wsi pałac. W okresie późniejszym Kosierz stanowił własność rodziny v.Kotteitz aż do okresu międzywojennego. W 1800 r. Wieś liczyła 419 mieszkańców.

- **Lubiatów** (daw.Lubachow 1305 r., Liebthaz) – wieś powstała na terenie płaskim w XII wieku. Jest to typ wsi okolnicy. W wyniku rozbudowy na przełomie XIX i XX wieku wieś zmieniła układ na wielodrożnicę. Zabudowa wsi jest zwarta i otwarta. Pierwsza wzmianka o Lubiatowie pochodzi z 1305r., wówczas wieś nazywano Lubachow. W 1611r.

Maksymilian v. Löben wybudował kościół. W pierwszej połowie XVIII wieku wieś stanowiła własność rodziny v.Blomberg. W 1800r. wieś liczyła 361 mieszkańców.

- **Łagów** (daw.Logan, Lagow 1305r.) - wieś powstała na terenie płaskim. Jest to typ wsi owalnicy. W pierwszej połowie XX wieku wieś rozbudowano w kierunku zachodnim, wówczas plan został częściowo zatarty. Zabudowa wsi jest zwarta i otwarta. W XVIII wieku do połowy XIX wieku wieś stanowił własność rodziny v.Arnold, w 1853r. Właścicielem był v.Ehrenberg. W 1801r. Łagów zamieszkiwało 229 mieszkańców.

- **Nowy Zagór** (daw.Teutsch Segar) – wieś powstała na terenie płaskim w XIII wieku. Jest to typ wsi ulicowy. Na przełomie XIX i XX wieku wieś uległa rozbudowie, w wyniku czego układ został częściowo zatarty i zmieniony w wielodrożnicę. Zabudowa wsi jest otwarta i zwarta. Od XV wieku do początku XIX wieku Nowy Zagór stanowił własność rodziny v.Knobesdorf, w pierwszej ćwierci XIX wieku rodziny v.Rheibaben, a od 1830r. rodziny Hanko. W 1801r. Wieś zamieszkiwało 211 mieszkańców.

- **Pław** (daw.Plaw, Plawen) – wieś powstała na terenie płaskim w XIII wieku. Jest to typ wsi owalnicy. Na przełomie XIX i XX wieku wieś uległa nieznacznej rozbudowie, wyprostowano drogę główną na osi wschodnio-zachodniej, w wyniku czego owalnica została częściowo zniekształcona. Obecnie jest to typ wsi wielodrożnicy o zabudowie zwartej i otwartej. Pierwsza wzmianka o Pławiu pochodzi z 1305 r., wówczas nazywano wieś „Plawen”. W 1565 r. Wieś znajdowała się w posiadaniu Hansa v.Löben. Od 1644 r. Pław został podzielony na trzy części: v.Knobesdorf, V.Luck (do 1793r.), następnie rodziny v. Berg (do 1828r.) i v.Scholten (do drugiej połowy XIX wieku). W 1801 r. Wieś zamieszkiwało 245 mieszkańców.

- **Stary Zagór** (daw.Sagor 1253r., Sagor Poloniale 1305 r., Wendisch Sagar), - wieś powstała na terenie płaskim w XII wieku. Jest to typ wsi owalnicy, rozbudowanej na zewnątrz w kierunku wschodnim i zachodnim. Zabudowa wsi jest zwarta i otwarta. Pierwsza wzmianka o Starym Zagórze pochodzi z 1253r., określano wówczas wieś jako Sagor, w 1305r. jako Sagor Poloniale. Wieś domenalna. Liczba mieszkańców w 1550 r. Wynosiła 114, w 1577r. - 132, w 1718r. - 129, w 1755r. - 187, w 1801r. - 176 osób.

- **Szczawno** (daw.Tschausdorf) – wieś powstała na terenie falistym w XIV wieku. Jest to wieś typu ulicowo-placowego, nieznacznie rozbudowana w XX wieku. Plan wsi został zachowany. Zabudowa Szczawna jest otwarta i zwarta. Od początku XVI wieku wieś stanowiła własność miasta Krosna Odrzańskiego. W 1801 r. Wieś zamieszkiwało 593 mieszkańców.

- **Trzebule** (daw.Trzebiel, Treppeln) – wieś powstała na terenie płaskim w XV wieku. Jest to typ wsi owalnicy. Na przełomie XIX i XX wieku wieś uległa rozbudowie, w wyniku czego układ został częściowo zatarty i plan wsi zmienił się w wielodrożnicę. Od 1548 r. do początku XVII wieku wieś stanowiła własność rodziny v.Knobelsdorf. Kolejnymi właścicielami byli: rodziny v.Lichnowskich, v.Göben, v.Stensch i ponownie Lichnowscy. W 1801 r. Wieś zamieszkiwało 389 mieszkańców.

Zasoby środowiska kulturowego i krajobrazu stanowią szanse rozwoju gminy. Mowa tu przede wszystkim o układach przestrzennych, zabytkowych zespołach i obiektach architektonicznych.

Obiekty zabytkowe, wpisane do rejestru zabytków objęte są ścisłą ochroną konserwatorską. Stan techniczny obiektów jest bardzo zróżnicowany i uzależniony od funkcji użytkowej obiektu oraz zasobności właściciela. W najkorzystniejszej sytuacji znajdują się zabytki we władaniu kościoła rzymsko-katolickiego w Dąbiu, Łagowie, Lubiatowie i Trzebulach. W średnim stanie znajduje się Pałac z zabudowaniami gospodarczymi w Brzeźnicy, w najgorszym natomiast folwark we wsi Kosierz.

Na obszarze gminy wiele obiektów wpisanych jest do ewidencji dóbr kultury.

Zespoły pałacowo – parkowe

Kosierz – zespół pałacowy murowany, datowany na koniec XVIII wieku, pałac z 1700r., będący siedzibą architekta i malarza niemieckiego Georga Wenzeslausa von Knobelsdorffa – autora projektu berlińskiej opery, pałacu w Charlottenburgu oraz m.in. przebudowy pałacu w Sanssouicci w Poczdamie. Park krajobrazowy z dwoma stawami, strumieniem oraz licznymi pomnikami przyrody, zabudowania folwarczne (gorzelnia, stajnia i cztery stodoły) wzniesione w XIX wieku.

Trzebule – barokowo – klasycystyczny zespół pałacowo – parkowy z XVIII wieku.

Brzeźnica – eklektyczny pałac wraz z zabudowaniami gospodarskimi i przypałacowym parkiem, w którym znaleźć można 53 gatunki drzew, w tym ciekawe okazy miłorzębu oraz pomnik przyrody – dąb szypułkowy o obwodzie 550 cm i wysokości 22 m, którego wiek szacowany jest na 300 lat.

Inne zabytki

Kosierz – gotycki kościół murowany z XV wieku z wieżą drewnianą z XIX wieku. Znajdują się w nim po dziś dzień epitafia nagrobne rodziny Kotwiczów.

Pław – kościół neogotycki z XIX w., zbudowany z cegły i kamienia łamanego, dwa budynki mieszkalne, które zachowały się z dawnego zespołu dworskiego, dwa domy klasycystyczne z przełomu XVIII / XIX w. Oraz XIX – wieczna, murowana, neogotycka kostnica.

Ciemnice – Kościół filialny pw. Matki Boskiej Częstochowskiej, zbudowany ok. 1610r., pierwotnie drewniany o konstrukcji szachulcowej, obmurowany w 1960r. oraz drewniana dzwonnica.

Łagów – barokowy kościół filialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego z 1698r., wewnątrz bogato zdobiony symbolicznymi malowidłami przedstawiającymi dzieje ludzkości od Adama po Sąd Ostateczny. Ma bardzo interesującą konstrukcję – wybudowany z cegły i kamienia na planie kwadratu, który w drugiej kondygnacji przechodzi w ośmiobok, aby zakończyć się kopulastym dachem.

Dąbie – gotycki kościół filialny pw. Najświętszego Serca Jezusowego, zbudowany w XIII wieku z kamienia polnego, przebudowywany w latach 1674 – 1710 oraz w XIX w.

Trzebule – drewniany kościół wzniesiony na planie ośmioboku w 1670r.

Lubiatów – barokowy kościół z 1745r., murowany z cegły i kamienia, z wieżą drewnianą zwieńczoną hełmem i latarnią. W XIX w. rozbudowany o kruchtę i zakrystię.

Nowy Zagór – kościół z XVIII wieku o konstrukcji przebudowanej w latach 80' XIX w. Świątynia w tym miejscu ma znacznie dłuższą historię, czego dowodem jest średniowieczny krzyż pokutny.

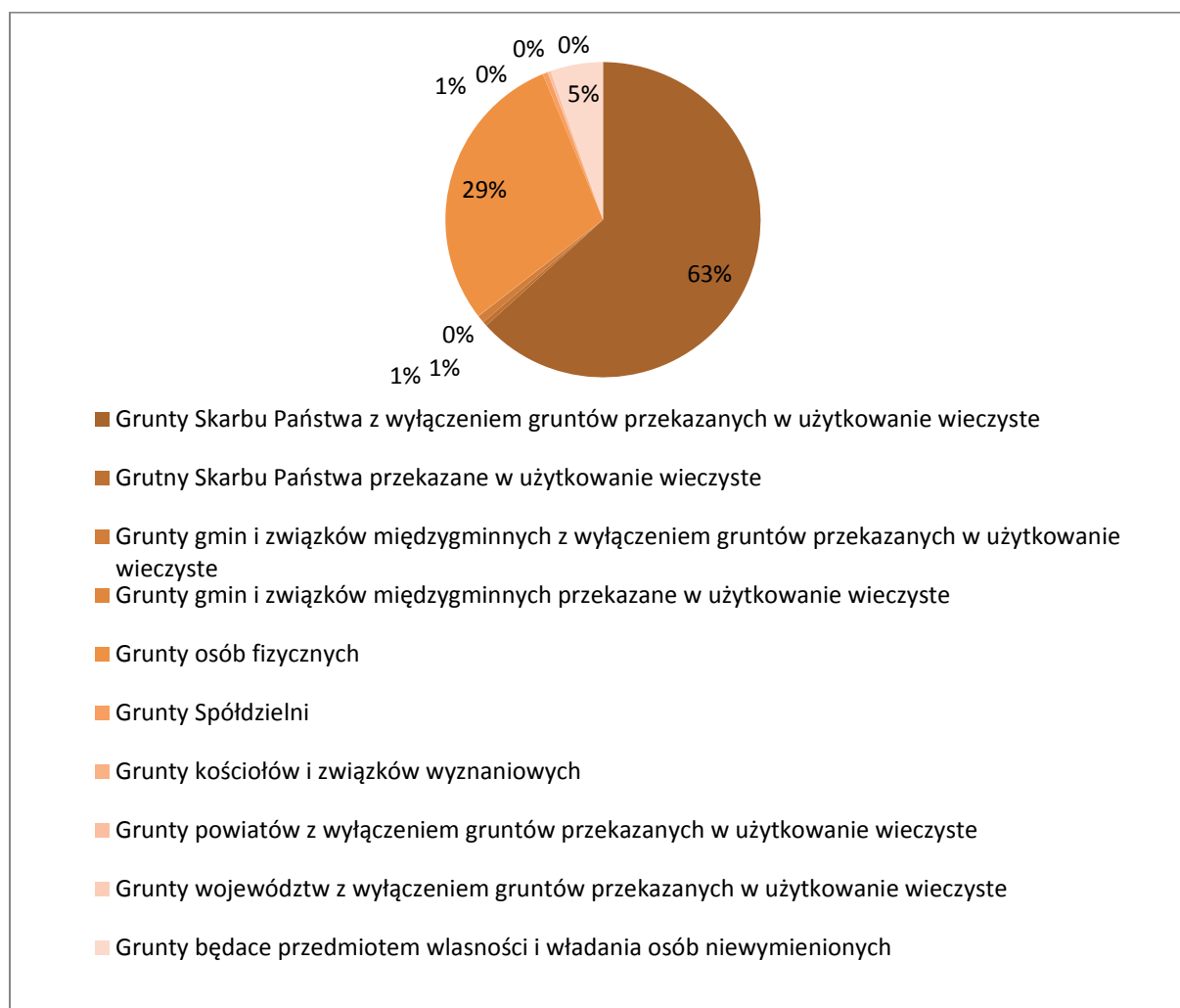
Gospodarka lokalna i turystyka

Gmina posiada charakter rolniczy, dominuje zatem działalność związana funkcjonalnie z obsługą produkcji rolnej oraz infrastruktury wiejskiej. Rolnictwo i usługi to dwa najważniejsze sektory gospodarki Gminy Dąbie, rozwija się również leśnictwo i rekreacja. Niewielki udział w działalności gospodarczej zajmują podmioty przemysłowe, których liczba maleje w miarę upływu czasu, a ich lokalizacja jest poza terenem Gminy.

Użytki rolne zajmują 41% powierzchni gminy, nieużytki natomiast niecały 1%. Dominują tu małe gospodarstwa indywidualne o powierzchni do 1 ha. W strukturze zasiewów przeważają zboża - 79,10%. Niewielki jest udział roślin pastewnych - 11,14% i ziemniaków - 5,06%. Znikomą powierzchnię zasiewów stanowią rośliny przemysłowe, rzepak, strączkowe jadalne na ziarno oraz buraki cukrowe.

Wykres 3 Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Dąbie.

Źródło: Dane GUS oraz Urząd Gminy Dąbie.

W strukturze własnościowej gruntów dominującą rolę odgrywają tereny należące do osób nie zaliczonych do żadnej z grup rejestrowych. Znaczący jest udział własności gruntów Skarbu Państwa z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste oraz osób fizycznych. Pozostałe formy własnościowe mają niewielkie znaczenie (Wykres 3). Obecnie, obszar użytków rolnych w Gminie Dąbie wynosi 7000 ha, co stanowi 41,1 % ogółu obszaru Gminy. Na terenie Gminy funkcjonuje 486 gospodarstw rolnych, których liczbę i strukturę obszarową prezentuje **Błąd! Nie można odnaleźć źródła dwołania..**

Tabela 8**Liczba gospodarstw rolnych**

Źródło: Dane UG Dąbie 2012r.

Powierzchnia w ha	Liczba gospodarstw rolnych	Udział procentowy
1 – 1,5	87	19
1,5 – 2	67	15

2 – 3	65	14
3 – 5	68	15
5 – 7	39	9
7 – 10	40	9
10 – 15	38	8
15 – 20	7	2
20 – 30	9	2
30 – 50	16	4
50 – 100	11	2
powyżej 100	5	1
Razem	452	100

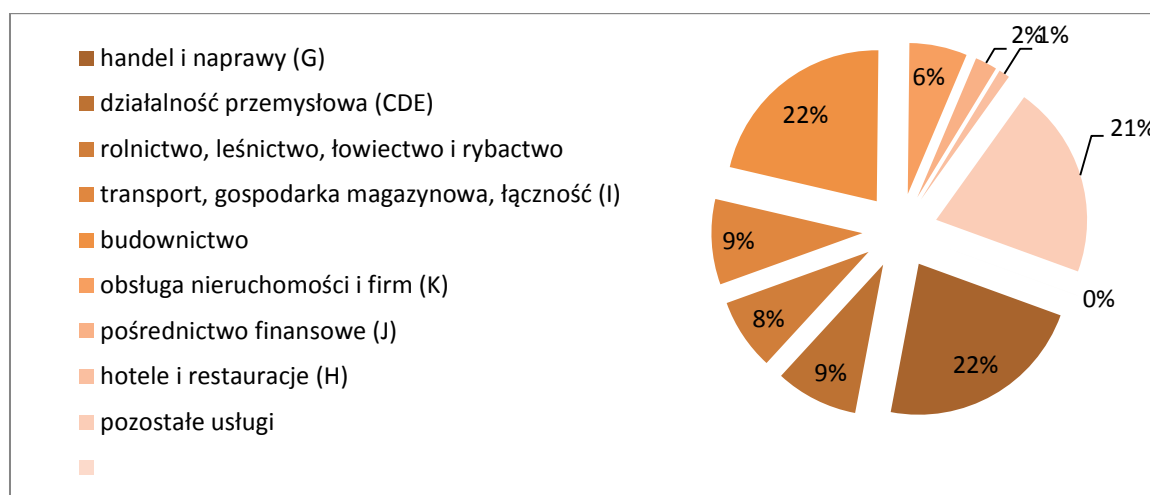
Gmina Dąbie ze względu na swoje uwarunkowania przyrodnicze rozwija się głównie w kierunku rolnictwa, leśnictwa, usług i turystyki. Na obszarze gminy dominuje sfera rolnictwa i leśnictwa. Gmina ma również sprzyjające warunki do rozwoju przedsiębiorczości w sferze usług i produkcji rolno- spożywczej, ponieważ może być zapleczem rynku zbytu dla takich miejsc jak Krosno Odrzańskie i Zielona Góra.

Turystyka i rekreacja znajduje się w fazie rozwoju. Na terenie gminy stosunkowo dobrze jest rozwinięta zróżnicowana pozarolnicza działalność gospodarcza. Na dzień 31 grudnia 2011r. W rejestrze REGON było zarejestrowanych 339 jednostek.

Wykres 4

Struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON w 2011r.

Źródło: Dane Urząd Statystyczny w ZG

Znaczna większość z tych podmiotów (96%) działała w sektorze prywatnym. W gminie wśród 325 podmiotów sektora prywatnego były 250 osoby fizyczne, 23 spółki prawa handlowego, w tym 17 z udziałem kapitału zagranicznego, 4 spółdzielnie, 11 podmiotów stanowią stowarzyszenia, fundacja i organizacje społeczne. Podmioty gospodarcze gminy

stanowiły 0,33% podmiotów gospodarczych województwa lubuskiego i 6% powiatu krośnieńskiego.

Struktura podmiotów gospodarki narodowej w gminie Dąbie zarejestrowanych w rejestrze REGON w podziale na sekcje PKD (Polska Klasyfikacja Działalności) według stanu na dzień 31.12.2006r. prezentuje Gmina Dąbie ze względu na swoje uwarunkowania przyrodnicze rozwija się głównie w kierunku rolnictwa, leśnictwa, usług i turystyki. Na obszarze gminy dominuje sfera rolnictwa i leśnictwa. Gmina ma również sprzyjające warunki do rozwoju przedsiębiorczości w sferze usług i produkcji rolno- spożywczej, ponieważ może być zapleczem rynku zbytu dla takich miejsc jak Krosno Odrzańskie i Zielona Góra.

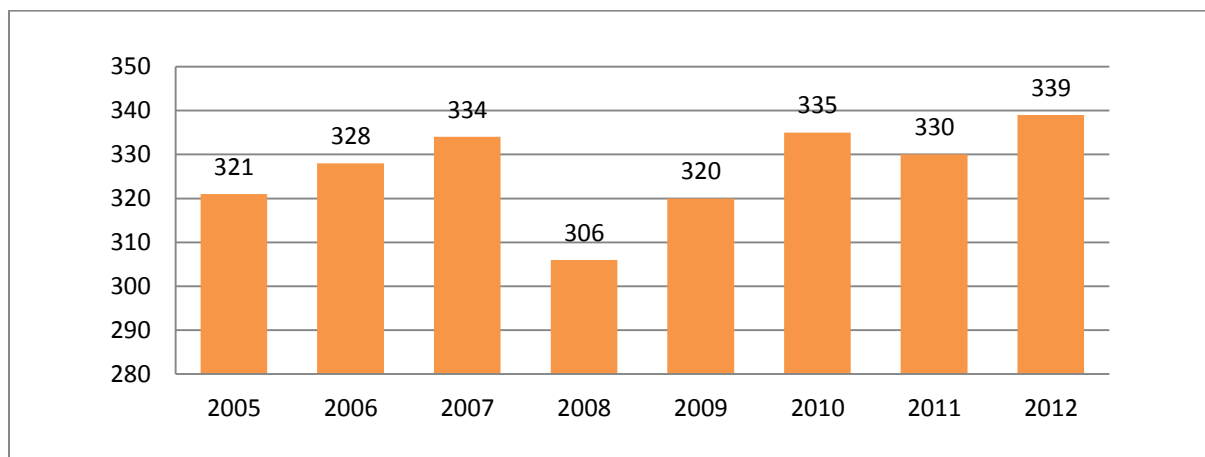
Turystyka i rekreacja znajduje się w fazie rozwoju. Na terenie gminy stosunkowo dobrze jest rozwinięta zróżnicowana pozarolnicza działalność gospodarcza. Na dzień 31 grudnia 2011r. W rejestrze REGON było zarejestrowanych 339 jednostek.

Powyższe dane wskazują na duże zróżnicowanie działalności gospodarczej podmiotów w gminie. Główną grupę stanowią podmioty zaliczane do sfery usług, stanowią one ponad 54% ogółu podmiotów gospodarczych w gminie. W gminie przeważają firmy małe, zatrudniające do pięciu pracowników, co świadczy o dużej przedsiębiorczości mieszkańców. Najwięcej nowych firm powstaje m.in. W handlu, transporcie i budownictwie.

Rosnąca liczba firm prywatnych prowadzi do szybkiego przekształcania się gminy. Bardzo korzystna lokalizacja gminy - usytuowanie przy ważnych szlakach komunikacyjnych (droga krajowa nr 32 i 29, droga wojewódzka nr 288) a także sąsiedztwo Zielonej Góry i miasta Krosna Odrzańskiego umożliwiają wielokierunkowy rozwój działalności gospodarczej. Rozwój ten szczególnie widoczny jest wzdłuż drogi krajowej nr 32, gdzie powstaje wiele firm, głównie w zakresie obsługi ruchu tranzytowego i turystycznego.

Wykres 5 Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Rejestrze REGON w latach 2005 - 2012.

Źródło: Dane GUS z 2013

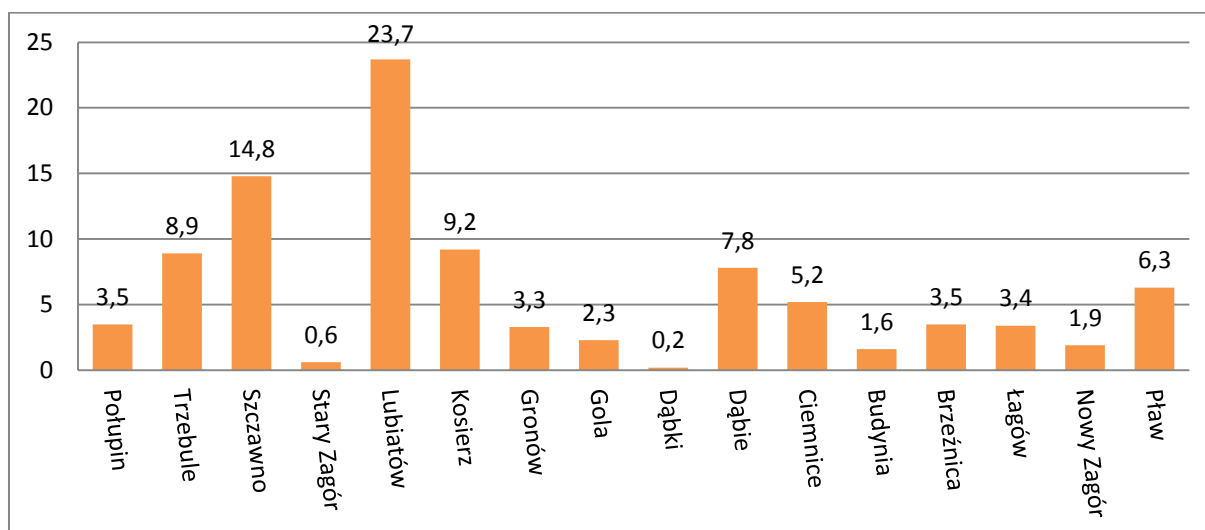

Do największych firm działających na terenie gminy należą Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowo - Handlowe „Inter - Castor” sp. z o.o. z siedzibą w Połupinie (firma zajmująca się głównie produkcją konstrukcji metalowych, wyrobów stolarskich), „Cezar Poland Stock” sp. z o. o. z siedzibą w Dąbiu (firma zajmująca się głównie produkcją wyrobów betonowych), „B & F Trans” Sp.j. z siedzibą w Dąbiu (firma zajmująca się głównie robotami budowlanymi, transportem i handlem materiałami budowlanymi), Przemysł reprezentują nieliczne podmioty gospodarcze zlokalizowane w Połupinie i Dąbiu.

Gmina Dąbie charakteryzuje się wysoką lesistością (51,3% powierzchni gminy). Lasy położone są w II Krainie Wielkopolsko - Pomorskiej 6 Dzielnicy Pojezierza Lubuskiego. o rozmieszczeniu lasów zdecydowały przede wszystkim warunki przyrodnicze (głównie jakość gleb) oraz działalność antropogeniczna. Na obszarze gminy przeważają siedliska borowe (siedliska boru świeżego i suchego), związane z piaszczystymi glebami bielcowymi. Nieznaczny odsetek powierzchni leśnej stanowią olsy, związane z podmokłymi terenami dolinnymi. W lasach panuje monokultura sosny z domieszką modrzewia, brzozy, grochodrzewu i buka. Lesistość gminy nie jest zróżnicowana przestrzennie, lasy występują równomiernie na całym obszarze. Najbardziej zalesione grunty występują na terenie sołectwa Lubiatów i Szczawno, najmniejsze powierzchnie leśne znajdują się na obszarze Dąbek i Starego Zagóru. Odsetek lesistości w poszczególnych sołectwach prezentuje **Błąd! Nie można odnaleźć źródła odwołania..** oza północnym pasem w dolinie rzeki Odry oraz terenami zurbanizowanymi i przyległymi do nich w liniach zwartej zabudowy wsi, kompleksy leśne pokrywają większość gminy. Charakterystyczną cechą stosunków własnościowych gminy jest dominacja lasów Skarbu Państwa (98% ogółu powierzchni), w tym w zarządzie Lasów Państwowych 99%.

Wykres 6 Odsetek lesistości w poszczególnych sołectwach.

Źródło: Ewidencja gruntów Urzędu Gminy w Dąbiu, 2012r.

Na terenie gminy działa niewiele podmiotów zajmujących się pracami w gospodarce leśnej (5 podmiotów). Istniejące Zakłady Usług Leśnych zatrudniają do 10 osób. Specjalizują się w pielęgnacji zieleni, ścinie i pielęgnacji drzew oraz hodowli i uprawach lasów. Redukcja lasów polega na zrębach starodrzewiu zgodnie z wieloletnimi planami wyrębu drzew. Dokonuje się także zalesień. Popyt na surowiec jakim jest drewno doprowadza do rozwoju działalności w tym zakresie. Duży udział sosny jest bardzo korzystny z punktu widzenia gospodarczego. Ma dużą wartość użytkową m.in. dla przemysłu budowlanego. Największy popyt na ten surowiec obserwuje się w związku z prowadzoną działalnością firmy „Kronopol” z siedzibą w Żarach, zajmującą się produkcją m.in. paneli podłogowych i płyt wiórowych. Duża lesistość gminy jest walorem rekreacji i wypoczynku. Lasy dostarczają różnych surowców, niemniej jednak największy udział stanowi pozyskanie drewna. Znaczna lesistość terenu powoduje, że lasy odgrywają dużą rolę w gospodarce gminy, ponadto stanowią ostoje zwierząt łownych. Gmina Dąbie objęta jest działaniem Nadleśnictwa Brzózka i Nadleśnictwa Krzystkowie.

Działalność usługowo handlowa

Na terenie gminy Dąbie zdecydowanie przeważają drobne usługi, głównie w zakresie handlu i usług. Szybki rozwój usług jest następstwem wzajemnej konkurencji obiektów usługowych. Placówki usługowe to głównie sklepy sprzedające towary codziennego użytku. Charakteryzują się dużym rozproszeniem i powszechnością występowania, znajdują się w prawie wszystkich miejscowościach (za wyjątkiem Budyni) i zatrudniają do 5 osób. W gminie funkcjonują także usługi transportowe, głównie w zakresie transportu

drogowego. Usługi tej branży głównie powiązane są z przemysłem i handlem. Dynamicznie rozwijają się usługi w zakresie konserwacji i naprawy pojazdów samochodowych. W usługach tych na terenie gminy działa 6 podmiotów, zatrudniających od 5 do 10 osób. Usługi te charakteryzują się wysokim stopniem rozproszenia przestrzennego, znajdują się w Połupinie, Ciemnicach, Dąbiu i Starym Zagórzu. W usługach rekreacyjnych znaczną rolę odgrywa działalność związana ze sportem. Głównymi kierunkami rozwoju tej branży jest promowanie wszelkich form ruchowych a także organizacja i przeprowadzanie imprez sportowych o zasięgu lokalnym, we współpracy z placówkami oświatowymi, a także z Klubem Sportowym „Zieloni Łągów”, Szkolnymi Klubami Sportowymi w Dąbiu i Gronowie oraz organizacjami pozarządowymi. Obiekty sportowe na terenie Gminy to: kompleks sportowy „ORLIK” w Dąbiu, boiska sportowe: w Lubiatowie, Trzebulach, Pławiu, Połupinie, Łagowie, Szczawnie, Ciemnicach, Kosierzu i Nowym Zagórzu. Zespół sportowy wyposażony w szatnię dla sportowców w Łagowie można uznać za obiekt służący do zorganizowanego uprawiania sportu. W Dąbiu i Gronowie funkcjonuje boisko do piłki plażowej.

Na terenie gminy obserwuje się rozwój usług w zakresie hodowli koni, głównie do celów rekreacyjnych (w Dąbiu, w Połupinie).

Na terenie Gminy znajdują się placówki usług weterynaryjnych (w Dąbiu), usług gastronomicznych (Połupin i Gronów), usług stolarskich (w Ciemnicach), usług tartacznych (w Ciemnicach, Połupinie) kowalstwa artystycznego w Pławiu

Dostępność usług podstawowych w pełni zaspokaja podstawowe potrzeby mieszkańców gminy. Potrzeby wyższego rzędu realizowane są głównie w Zielonej Górze i Krośnie Odrzańskim.

Turystyka

Gmina Dąbie jest przyjazna dla turystów i powoli staje się atrakcyjnym regionem wypoczynkowym dla amatorów biernego i czynnego wypoczynku, szukających wytchnienia z dala od wielkomiejskiego zgiełku. Oczekiwania turystów spełniają funkcjonujące na terenie gminy gospodarstwa agroturystyczne (w Brzeźnicy, Szczawnie i Łagowie razem działa 4 gospodarstwa). Właściciele gospodarstw oferują wypoczynek w pięknych okolicach, położonych wśród lasów oraz malowniczo płynącej rzeki Bóbr. Agroturystyka łączy tradycyjne wyjazdy na letniska z rekreacją i krajoznawstwem. Rozproszenie przestrzenne gospodarstw przyciąga turystów z różnych regionów kraju, a

także spoza jej granic. Oprócz gospodarstw agroturystycznych na terenie gminy działa Ośrodek Wypoczynkowy „Temar” w Dąbiu. Ośrodek położony jest na terenie lasu sosnowego nad jeziorem Wielkim, należącym do najpopularniejszych łowisk wędkarskich środkowego Nadodrza. Na terenie ośrodka znajduje się kąpielisko strzeżone, piaszczysta plaża oraz wypożyczalnia sprzętu wodnego.

Poziom i struktura bezrobocia

Zmiany w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych i stopę bezrobocia w Gminie Dąbie w latach 2009-2011 prezentują poniższe wartości w tabeli.

Tabela 9
Bezrobotni w Gminie.

Źródło: Dane PUP w Krośnie Odrzańskim.

Rok	Ogółem	W tym bez prawa do zasiłku
2009	474	243
2010	392	276
2011	340	244

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych w Gminie Dąbie począwszy od 2009 roku systematycznie maleje. Przeważającą grupę wśród ogółu bezrobotnych w Gminie stanowią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym oraz bez wykształcenia. Grupa ta stanowi ok. 66 % ogółu bezrobotnych. W znacznym stopniu problem bezrobocia dotyka również osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym (ok. 30% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych). Około 4% ogółu bezrobotnych to osoby posiadające wykształcenie wyższe. Bezrobocie jest przyczyną występowania typowych, niekorzystnych skutków, głównie w postaci:

- utraty kwalifikacji przez osoby długotrwale bezrobotne,
- spadku dochodów rodzin i rozszerzania się kręgów ubóstwa w społeczeństwie,
- degradacji moralnej i psychicznej osób pozostających bez pracy - wzrostu poczucia beznadziei, pesymizmu i poczucia społecznej bezużyteczności,
- wzrostu niekorzystnych zjawisk patologii społecznej,
- znacznego wzrostu kosztów materialnych związanych z utrzymaniem bezrobotnych oraz służb zajmujących się ich problemami i obsługą (pomoc społeczna).

Tabela 10**Bezrobotni, w tym będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy**

Źródło: Dane PUP Krosno Odrzańskie

Rok	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Kobiety	Bez prawa do zasiłku	Do 25 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2012	337	166	238	52	85	135

Oczywiste jest, że nie wszyscy bezrobotni w rzeczywistości chcą podjąć pracę, czy stworzyć sobie stanowisko pracy. Część z nich osiąga dochody z pracy w szarej strefie, części zaś status bezrobotnego z różnych powodów odpowiada, niektórzy znajdują zatrudnienie okresowe. Niewątpliwie jednak, przedstawione powyżej dane wskazują na spore nadwyżki siły roboczej na terenie Gminy Dąbie.

Infrastruktura społeczna

Liczba i zakres działania instytucji świadczących usługi dla ludności – placówek oświatowo - wychowawczych, ochrony zdrowia i opieki społecznej, kultury i sztuki, sportu i rekreacji jest podstawowym czynnikiem wpływającym na poziom życia mieszkańców.

Oświata i wychowanie

Zgodnie z ustawą o samorządzie gminnym, do zadań własnych gminy należą sprawy edukacji publicznej. Gmina Dąbie prowadzi przedszkole, szkoły podstawowe, a od września 1999r. także gimnazjum.

Na terenie Gminy Dąbie od 1 września 2012r. powstał Zespół Placówek Oświatowych w Dąbiu, do którego zostały włączone:

1. Gimnazjum Publiczne im. Henryka Sienkiewicza w Dąbiu,
 2. Publiczne Przedszkole Samorządowe w Połupinie,
 3. Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Gronowie
- SP w Gronowie filia w Kosierzu,
 - SP w Gronowie filia w Połupinie.
 - SP w Gronowie filia w Szczawnie im. Jana Pawła II.

Siedziba Zespołu znajduje się w Gimnazjum w Dąbiu.

Na obszarze gminy funkcjonuje jedno przedszkole w Połupinie, które posiada oddział zamiejscowy w Gronowie. Dodatkowo w każdej szkole podstawowej znajdują się oddziały „zerowe” do których uczęszczają dzieci zarówno pięcioletnie jak i sześciolatek.

Szkoła Podstawowa w Gronowie skupia największą liczbę uczniów z terenu Gminy Dąbie. Uczęszczają do niej uczniowie ze środkowo – zachodniej i środkowo – wschodniej części gminy, są to dzieci z miejscowości: Dąbie, Pław, Gronów Łągów, Trzebule, Brzeźnica, Gola i Budynia.

Szkoła Podstawowa w Gronowie filia w Połupinie skupiała do tej pory dzieci z miejscowości: Dąbki, Nowy Zagór i Połupin. Natomiast Szkoła Podstawowa w Gronowie filia w Szczawnie – Ciemnice, Szczawno. Szkoła Podstawowa w Gronowie filia w Kosierzu – Lubiatów i Kosierz.

W 2012 roku Rada Gminy Dąbie podjęła uchwałę o zmianie obwodów szkolnych dla uczniów z terenu naszej gminy. W wyniku tej uchwały dla uczniów z miejscowości Stary Zagór uczęszczający do Szkoły Podstawowej w Dychowie obwodem macierzystym została SP w Gronowie filia w Połupinie. Także dla uczniów w miejscowości Gola, Budynia i Brzeźnica zostały zmienione obwody szkolne. Szkołą macierzystą jest SP w Gronowie filia w Połupinie. Został zrobiony okres przejściowy dla uczniów z tych miejscowości uczęszczających do klas V i VI, którzy mogą zakończyć edukację w Szkole Podstawowej w Gronowie. Także nie ominęły zmiany uczniów klas IV -VI z miejscowości Kosierz i Lubiatów, od nowego roku szkolnego uczęszczają do Szkoły Podstawowej w Gronowie.

W ramach reorganizacji oświaty na terenie Gminy Dąbie SP w Gronowie filia w Kosierzu o strukturze organizacyjnej oddział „0” oraz klasy I –VI, jest szkołą o strukturze oddział „0” i klasy I – III.

Odnotowuje się przypadki dojazdu uczniów do innych szkół gimnazjalnych, np. w miejscowości Krosno Odrzańskie, Zielona Góra, a także do Ochotniczego Hufca Pracy w Krośnie Odrzańskim. W ostatnich latach Gimnazjum w Dąbiu cieszy się bardzo dobrą opinią w wyniku czego uczęszczają do niego nawet dzieci z poza terenu naszej gminy, np. z Krosna Odrzańskiego.

Na terenie gminy nie ma szkół ponadgimnazjalnych. Uczniowie, którzy kończą naukę w gimnazjum kontynuują naukę w Krośnie Odrzańskim, Zielonej Górze, Lubsku oraz Gubinie. Natomiast do szkół wyższych uczęszczają m. in. Do Zielonej Góry, Sulechowa, Lubuska, Poznania i Wrocławia.

We wszystkich placówkach oświatowych na terenie Gminy prowadzone są różnorodne zajęcia dodatkowe dla uczniów.

Podniesienie atrakcyjności ofert edukacyjnej placówek oświatowych w zakresie zajęć pozalekcyjnych opiera się będzie w głównej mierze na funduszach unijnych, a szczególności na Europejskim Funduszu Społecznym.

Tabela 11**Baza oświatowa na terenie gminy Dąbie**

Źródło: dane UG Dąbie (2012r.)

Nazwa placówki	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Biblioteki	Sala gimnastyczna	Oddziały przedszkolne
Gimnazjum w Dąbiu	181	8	0	1	nd
Filia Szkoły Podstawowej w Kosierzu	18	3	0	0	1
Filia Szkoły Podstawowej w Szczawnie	64	6	1	0	1
Filia Szkoły Podstawowej w Połupinie	60	6	0	0	1
Szkoła Podstawowa w Gronowie	146	7	1	1	1
Przedszkole	50	2	0	0	nd
Ogółem	519	32	1	2	4

Tabela 12**Dzieci uczęszczające do szkoły na terenie Gminy Dąbi**

Źródło: dane UG Dąbie

Szkoły	2009 / 2010	2010 / 2011	2011 / 2012
Gimnazjum w Dąbiu	179	181	173
Szkoła Podstawowa w Kosierzu	48 10 – o. przedszkolny	43 od 28.11.2010 – 41 12 - o. przedszkolny	38 od 09.03.2012 – 39 15 – o. przedszkolny
Szkoła Podstawowa w Szczawnie	83	68	63
Szkoła Podstawowa	61 (bez o.	55 (bez o.	54 (bez o.

w Połupinie	przedszkolnego)	przedszkolnego)	przedszkolnego)
Szkoła Podstawowa w Gronowie	164	151	145

W miejscowościach Dąbie i Pław funkcjonują Internetowe Centra Edukacyjne w pełni sfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego. Centra poza sprzętem komputerowym oraz dostępem do Internetu umożliwiają mieszkańcom gminy korzystanie z nowoczesnych form kształcenia, a zwłaszcza kształcenia na odległość za pośrednictwem e-lerningu oraz dostępu do zasobów multimedialnych.

Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy znajdują się nieliczne placówki usług medycznych : Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Visana” w Gronowie oraz nowo otwarty punkt medyczny w Kosierzu.

Opieka społeczna

Na terenie Gminy Dąbie realizacją lokalnej polityki społecznej zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej w Dąbiu. Ośrodek funkcjonuje od 1990 r. jako jednostka organizacyjna gminy, w Ośrodku zatrudniony jest kierownik i 3 pracowników socjalnych. OPS realizuje zadania własne i zlecone gminie mające na celu poprawę poziomu życia osób i rodzin, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, przy czym pomoc ta świadczona jest w formie pieniężnej lub niepieniężnej oraz pracy socjalnej. Pracownicy socjalni świadczą pracę socjalną, która nakierowana jest na pomoc , osobom i rodzinom wymagającym wsparcia, we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie oraz tworzenia warunków do życiowego usamodzielnienia osób objętych pomocą. Beneficjentami pomocy społecznej są głównie osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej, osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym. W większości przypadków podstawą do udzielenia pomocy było równocześnie występowanie kilku przesłanek. Prawo do świadczeń z pomocy społecznej przysługuje osobom lub rodzinom, w których dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kryterium dochodowego określonego w ustawie. Środki finansowe przeznaczone na realizację zadań z pomocy społecznej pochodzą z budżetu gminy , z budżetu państwa oraz z funduszy unijnych.

Na terenie Gminy w miejscowości Szczawno funkcjonuje Dom Pomocy Społecznej w którym przebywa 99 mężczyzn. Są to głównie o osoby chore psychicznie, z niedorozwojem, a także alkoholicy.

Środki pieniężne przeznaczone na zadania własne pochodzą z budżetu gminy, natomiast w ramach planowanych tzw. "projektów systemowych" z funduszy unijnych.

Tabela 13

Powody przyznania pomocy w roku 2011

Źródło: Dane OPS Dąbie

Powód przyznania pomocy	Liczba rodzin
Ubóstwo	222
Bezdomność	6
Bezrobocie	148
Niepełnosprawność	57
Długotrwała choroba	16
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych	19
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7
Alkoholizm	5
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego.	1

Tabela 14

Liczba rodzin (gospodarstw domowych) korzystających z opieki społecznej w latach 2009-2011

Źródło: Dane OPS Dąbie.

Lata	Liczba rodzin (gospodarstw domowych)	Liczba osób w tych rodzinach (gospodarstwach domowych)
2009	403	1289
2010	306	968
2011	261	659

Infrastruktura techniczna

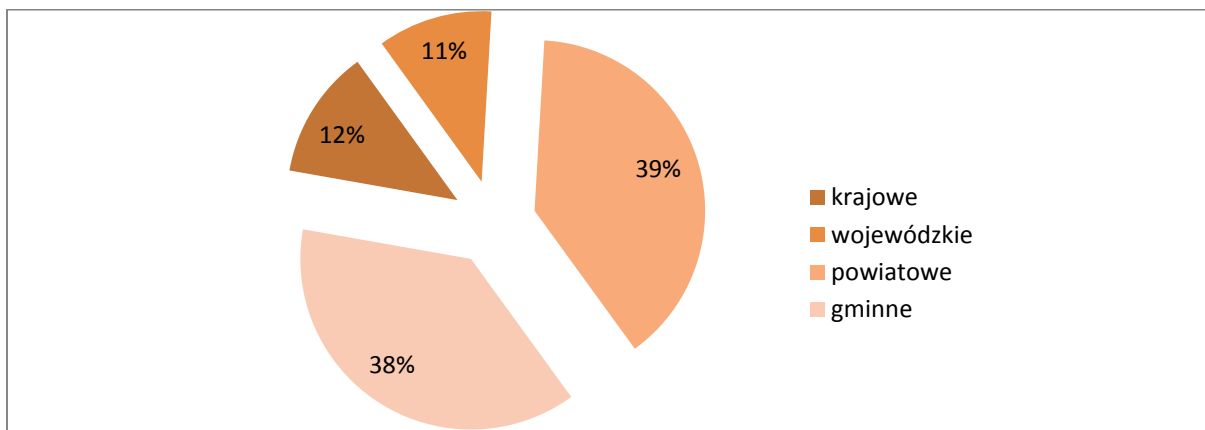
Komunikacja drogowa

Przez teren gminy Dąbie, zgodnie z klasyfikacją dróg wynikającą z ustawy o drogach publicznych przebiegają drogi o znaczeniu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Podział dróg w gminie prezentuje Wykres 7.

Wykres 7

Podział dróg publicznych w Gminie Dąbie

Źródło: Ewidencja dróg gminnych – dane Urzędu Gminy w Dąbiu, 2012

Droga o znaczeniu krajowym nr 32 przecina gminę równoleżnikowo i przebiega przez miejscowości Połupin, Dąbie, Pław, Gronów i Łągów. Droga nr 29 jest odgałęzieniem drogi nr 32 we wsi Połupin w kierunku Krosna Odrzańskiego. Drogi krajowe przebiegające przez obszar gminy są obciążone dużym natężeniem tranzytowych przejazdów towarowych oraz dużym ruchem osobowym, związanym z przejściami granicznymi w Gubinku i Świecku. Szczególną uciążliwość dla mieszkańców stwarza droga krajowa nr 32, bezpośrednio przy której zlokalizowane są budynki mieszkalne. Nieprzestrzeganie dozwolonej prędkości przez uczestników ruchu drogowego doprowadza często do kolizji drogowych. W związku z tym określono miejsca szczególnie niebezpieczne tj. skrzyżowanie drogi krajowej nr 32 i wojewódzkiej nr 288 w Dąbiu, łuk drogi w Gronowie oraz w Łągowie. Przez obszar Gminy przebiega jedna droga wojewódzka nr 288 relacji Dąbie - Nowogród Bobrzański o długości 14,2 km, obejmująca miejscowości Dąbie, Kosierz i Lubiaków. Jest to droga o nawierzchni asfaltowej, której remont miał miejsce w 2003 r.. Przy remoncie przedmiotowej drogi celowo pominięto odcinek drogi w Kosierzu, z uwagi na planowaną budowę obwodnicy i kompleksowe rozwiązanie sieci komunikacyjnej w tej miejscowości. Obecnie droga jest obciążona ruchem samochodów ciężarowych, z uwagi na lokalizację żwirowni kruszywa naturalnego w Nowogrodzie Bobrzańskim.

Przez teren Gminy przebiega również dziewięć dróg powiatowych (tab.17), z czego największe znaczenie mają drogi nr F 1141, F 1143 i F 1148. Łączna długość dróg powiatowych w gminie wynosi 51 km. Około 80 % z nich nie odpowiada podstawowym

parametrom technicznym. Są to drogi o różnych rodzajach nawierzchni (bitumiczne, gruntowe, brukowe). Drogi gruntowe nie są przystosowane do ruchu samochodowego a stan ich nawierzchni często jest utrudnieniem w dojazdach pojazdów specjalnych np. karetek pogotowia, straży pożarnej. Corocznie wykonuje się remonty częściowe dróg i doraźnie prace bieżące. Ograniczone środki finansowe i niewspółmierny zakres prac na drogach powiatowych nie pozwalają na realizację całości planowanych zadań inwestycyjnych.

Tabela 15
Drogi powiatowe w Gminie Dąbie

Źródło: Ewidencja dróg powiatowych, Starostwo powiatowe w Krośnie Odrzańskim

L.P.	Relacja drogi	Numer drogi
1.	Kosierz – Tarnawa Krośnieńska – Wysoka –do dr. Woj. nr 288	F 1141 (123)
2.	Lubiatów – Trzebule – Łągów	F 1143 (130)
3.	Trzebule – Drzonów – Radomia	F 1144 (138)
4.	Czeklin (od dr. pow. F1145)– Bronków – Kukadło – Kosierz	F 1145 (129)
5.	Bronków – Dychów – Brzeźnica – Dąbie– Szczawno – Laski – Nietków	F 1147 (119)
6.	Krosno Odrz. – Nowy Zagór – Prądocinek (Dychów)	F 1148 (144)
7.	Kukadło – Gola – Brzeźnica – do dr. krajowej nr 32	F 1150 (124)
8.	Od dr. krajowej nr 32–Połupin–Szczawno	F 1151 (131)
9.	Pław – Szczawno	F 1164 (145)

Drogi gminne o łącznej długości 49,304 km, stanowią 38% długości wszystkich dróg publicznych w gminie. Posiadają różne nawierzchnie tj. bitumiczne, brukowe, betonowe i gruntowe. W chodniki wyposażone są częściowo miejscowości Połupin, Dąbie, Pław, Gronów, Łągów, Kosierz, Nowy Zagór, Lubiatów, Szczawno, Nowy Zagór. Drogi gminne o znaczeniu lokalnym, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, zostały zaliczone o kategorii dróg gminnych na mocy uchwały Gromadzkiej Rady Narodowej Nr IX/54/85 z dnia 27.11.1985r. W latach 2009-2011 Rada Gminy Dąbie podjęła uchwały o zaliczeniu dodatkowych dróg do kategorii dróg gminnych w Gronowie, Dąbiu, Kosierzu i Ciemnicach.

Tabela 16
Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Dąbie

(ogłoszony w Dzienniku Urzędowym Województwa Zielonogórskiego z dnia 20.05.1986r. Nr 7, poz.195)

L.p.	Nazwa drogi	Numer drogi	Długość drog (km)
1.	Szczawno – kanał „Zimna Woda”	F001201	3,675
2.	Szczawno – stacja PKP Ciemnice – kanał „Zimna Woda”	F001202	3,538
3.	Ciemnice – Leśniów Mały	F001203	1,950
4.	Nowy Zagór - Brzeźnica	F001204	2,721
5.	Krosno Odrz. – Nowy Zagór – Stary Zagór	F001205	3,094
6.	Brzeźnica – Budynia - Gola	F001206	2,584
7.	Gronów - Trzebule	F001207	3,970
8.	Łagów - Drzonów	F001208	3,250
9.	Kosierz - Trzebule	F001209	4,800
10.	Lubiatów – Tarnawa Krośnieńska	F000303	0,700
11.	Dąbie - Budynia	F001210	2,312
12.	Lubiatów – Lipno - Buchałów	F001211	2,500
13.	Ciemnice – stacja PKP Ciemnice	F001212	1,500
14.	Połupin – Krosno Odrz.	F001213	2,500
15.	Brzeźnica - Kosierzec	F001214	2,600
16.	Stary Zagór - Dąbki	F001215	1,600
17.	Trzebule - Lipno	F001216	3,000
18.	Od skrzyżowania z drogą krajową nr 32 do drogi powiatowej nr 1164F Pław – Szczawno w m.Gronów (dz.nr 186/5, 186/6)	001217F	1,360
19.	Dąbie - ul.Zacisze	001218F	0,85
20.	Kosierz (dz.nr 299), kontynuacja drogi gminnej 001209 Kosierz- Trzebule	001209F	0,80
21.	Ciemnice(dz. nr 385, 793)	001219F	-

Poza wymienionymi drogami publicznymi na obszarze gminy znajduje się sieć dróg wewnętrznych. Zarówno drogi wewnętrzne, gminne jak i powiatowe mają szczególne znaczenie w komunikacji z uwagi na brak połączenia kolejowego.

Na terenie gminy znajdują się także dwa obiekty mostowe w ciągach dróg gminnych nr F 001213 w Połupinie i F 001206 w Budyni. Most w Połupinie długości 19,10 m i szerokości 7,40 m zlokalizowany jest nad kanałem starej Odry. Obiekt został wybudowany w 1987r.

Gmina Dąbie posiada niewielki odcinek ścieżki rowerowej łączącej wsie Pław i Gronów. Potrzeby w zakresie budowy ciągów pieszo -rowerowych są duże, szczególnie wzdłuż drogi krajowej nr 32 i 29 oraz wojewódzkiej nr 288. Wynika to zarówno z bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego a także z braku dostatecznej liczby połączeń

autobusowych, gdzie mieszkańcy są zmuszeni przebywać odcinki 2-3 km pieszo. Na poprawę komunikacji w gminie, a tym samym na jej rozwój, będzie miała wpływ planowana budowa ścieżek rowerowych o znaczeniu ponadlokalnym, służąca dojazdowi do pracy i szkół oraz o charakterze rekreacyjnym (ścieżki łączące gminę Dąbie z miastem Zieloną Górą i Krosnem Odrzańskim). Ponadto główny strumień ruchu rowerowego łączyłby jednocześnie ważniejsze miejsca, obiekty i instytucje. Dzięki temu umożliwi się społeczeństwu jazdę rowerem jako codziennym środkiem transportu nie tylko na krótkich dystansach. Usprawnienie układu komunikacyjnego w gminie wymaga również budowa obwodnic miejscowości w celu odciążenia drogi krajowej nr 32.

Komunikacja kolejowa

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa Zbąszynek - Czerwieńsk - Gubin z nieczynnym przystankiem kolejowym w Ciemnicach. Przewozy pasażerskie zostały zlikwidowane w 1999r. z uwagi na niewielką odległość (30 km) kolejowego przejścia granicznego Gubin - Guben utrzymały się przewozy towarowe (np. Węgiel, samochody).

Zaopatrzenie w wodę

Sieć wodociągowa w gminie Dąbie zaopatrywana jest ze studni głębinowych w siedmiu ujęciach i obejmuje swoim zasięgiem 100% sołectw. Korzysta z niej 85% ludności gminy.

1. Ujęcie wody w Połupinie - składa się z sześciu studni głębinowych (dwie czynne) i działa w systemie grawitacyjnym. Woda nie jest uzdatniana z uwagi na jej dobrą jakość. Ujęcie to zaopatruje w wodę miejscowość Połupin.
2. Ujęcie wody w Dąbiu – składa się z dwóch studni głębinowych i stacji uzdatniania wody. Zaopatruje w wodę miejscowość Dąbie.
3. Ujęcie wody w Brzeźnicy – składa się z dwóch studni głębinowych o dużej wydajności oraz oddanej do użytkowania w 1998r. automatycznej stacji uzdatniania wody. Ujęcie zaopatruje w wodę następujące wsie Brzeźnica, Nowy Zagór, Stary Zagór, Budynia, Gola, Dąbki i Prądocinek (gmina Bobrowice).
4. Ujęcie wody w Kosierzu – składa się z dwóch studni głębinowych i przebudowanej w 2009r. na automatyczną stacji uzdatniania wody. Zaopatruje w wodę wsie Kosierz i Lubiatów.
5. Ujęcie wody w Łagowie – składa się z dwóch studni głębinowych i przebudowanej w 2010r. na automatyczną stacji uzdatniania wody. Zaopatruje w wodę wsie Łagów i Trzebule.

6. Ujęcie wody w Szczawnie – wybudowane w latach 2009-2011. Składa się z dwóch studni i automatycznej stacji uzdatniania wody. Zaopatruje w wodę wsie Szczawno i Ciemnice.

7. Ujęcie wody w Pławiu – zakupione w 2003 r. od syndyka masy upadłościowej KRSP Gronów. Zaopatruje w wodę wieś Gronów i Pław. Sieć wodociągowa w Pławiu została wybudowana i podłączona do stacji uzdatniania wody w Pławiu w 2008r.

Kanalizacja i oczyszczalnie ścieków

Założenia koncepcji zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowej utylizacji cieków bytowych dotyczące rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami ciekłymi na terenie Gminy Dąbie mogą ulec zmianie w związku z planami budowy przydomowych oczyszczalni ścieków dofinansowanych przez Gminę w miejscowościach: Kosierz, Lubiatów, Trzebule, Nowy Zagór, Brzeźnica, Gola, Budynia oraz osady Suchy Młyn, Mokry Młyn i Godziejów.

W pozostałych miejscowościach tj. Ciemnice, Szczawno, Połupin, Dąbie, Pław, Łagów i Gronów alternatywnie do budowy zbiorowej sieci kanalizacyjnej planuje się budowę biologicznych oczyszczalni ścieków osobno dla każdej miejscowości. Gmina Dąbie wyposażona jest w trzy oczyszczalnie ścieków, będące własnością gminy:

1. Pław – zakupiona w 2003r. od syndyka masy upadłościowej KRSP Gronów.

Oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna o przepustowości $Q_{sr}=52,0$ m³/d, $Q_{max}=68$ m³/d. Nieczystości ciekłe do tej oczyszczalni są odprowadzane z części miejscowości Gronów siecią długości około 2,0 km.

2. Połupin – przekazana w 1999 r. od PPUH „Inter-Castor” w Połupinie.

Oczyszczalnia ścieków mechaniczno – biologiczna o przepustowości $Q_{sr}=95,0$ m³/d. Sieć kanalizacyjna obejmuje bloki mieszkalne wielorodzinne oraz znikomą część wsi. Ścieki odprowadzane są siecią długości około 0,35 km.

3. Łagów – przejęta nieodpłatnie w 2000 r. od Agencji Nieruchomości Rolnych w Zielonej Górze. Oczyszczalnia ścieków mechaniczno-biologiczna typu BIBLOK MU-100 o przepustowości $Q_{maxd}=95$ m³/d. Remont oczyszczalni został wykonany w 2012r.

W 2007r. gmina opracowała koncepcję zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowej utylizacji ścieków bytowych, która zakłada następujące rozwiązania w zakresie gospodarki odpadami ciekłymi:

1. Miejscowości Ciemnice, Szczawno, Połupin, Dąbie - przyłączenie systemu kanalizacji do oczyszczalni ścieków w Krośnie Odrzańskim. W miejscowościach przewiduje się budowę sieci kanalizacji grawitacyjnych. Na tranzytach pomiędzy miejscowościami

przewiduje się przesył ścieków kanałami ciśnieniowymi, ponadto przewiduje się budowę trzech pompowni strefowych dla ścieków.

2. Miejscowości Pław, Łagów i Gronów - budowa kontenerowej oczyszczalni ścieków bytowych w Pławiu. Ścieki bytowe z poszczególnych miejscowości będą zbierane do lokalnych przepompowni za pośrednictwem kanalizacji grawitacyjnej.

Pomiędzy miejscowościami przewiduje się budowę sieci tranzytowych ciśnieniowych.

3. Miejscowości Kosierz, Lubiatów i Trzebule - budowa kontenerowej mechaniczobiologicznej oczyszczalni ścieków w Kosierzu. Ścieki bytowe z miejscowości Lubiatów i Trzebule będą zbierane do lokalnych przepompowni za pośrednictwem kanalizacji grawitacyjnej. Z Trzebul i Lubiatowa za pośrednictwem kanalizacji ciśnieniowej ścieki będą kierowane do oczyszczalni w Kosierzu.

4. Miejscowości - Nowy Zagór, Stary Zagór, Brzeźnica, Gola, Dąbki, Budynia oraz osady Suchy Młyn, Mokry Młyn, Godziejów - przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Utylizacja odpadów

Odpady i związane z nimi zagrożenia stają się w ostatnich latach coraz bardziej uciążliwym problemem w dziedzinie ochrony środowiska. Zwiększająca się masa gromadzonych odpadów, a także ich nielegalne lub niewłaściwe składowanie (dzikie wysypiska śmieci), stanowią poważne zagrożenie dla ludzi i środowiska.

Jednym z głównych priorytetów rozwoju gminy Dąbie jest dbanie i efektywne wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i kulturowego. Działania na rzecz ochrony środowiska obejmują między innymi gospodarkę odpadami stałymi.

Na terenie gminy zlokalizowanych było 8 wysypisk odpadów w Połupinie, Dąbiu, Łagowie, Trzebulach, Kosierzu, Lubiatowie, Szczawnie, Ciemnicach i Brzeźnicy.

W 2000r. zostały zrehabilitowane składowiska w Dąbiu i Brzeźnicy, w 2003r. W Łagowie i Ciemnicach, w 2007r. W Szczawnie, w 2008r. W Połupinie, w 2010r. W Lubiatowie i Trzebulach, zgodnie z projektami rekultywacji. Po wykonaniu prac rekultywacyjnych tereny zostały zalesione i łącznie z przyległymi obszarami tworzą kompleksy leśne. Rekultywacja składowiska w Brzeźnicy została nagrodzona przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Prace rekultywacyjne pozwoliły na eliminację zanieczyszczeń terenu odpadami stałymi a także na prawidłową realizację przepisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Przedmiotowe składowiska nie spełniały norm ekologicznych a odpady składowano poza obszarem wyznaczonym.

Aktualnie w gminie podstawowym sposobem unieszkodliwiania odpadów jest ich deponowanie na składowisku w Raculi k/Zielonej Góry oraz w Sulechowie.

Rocznie w gminie powstaje około 2100 ton odpadów z czego około 1600 ton w sektorze komunalnym i 500 ton w sektorze gospodarczym. Około 90 % mieszkańców gminy objętych jest zorganizowanym sposobem odbioru i unieszkodliwiania odpadów przez podmioty uprawnione, posiadające stosowne zezwolenie Wójta. Na terenie gminy działają również firmy odbierające odpady inne niż komunalne. Dla zmniejszenia ilości odpadów wymagających składowania wprowadzono w 2003r. system selektywnej zbiórki odpadów, jako centra zbiórki, nadających się do wykorzystania. Segregacji podlegają tworzywa sztuczne, szkło, papier, tektura a także odpady, które zawierają bardzo szkodliwe substancje (baterie, lekarstwa, akumulatory). Raz lub dwa razy w roku odbierane są również odpady wielkogabarytowe. Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny zbierany jest przez PPUH „InterCastor” w Połupinie.

Gmina w 2006 r. zawarła porozumienie międzygminne z Miastem Zielona Góra, Gminą Zielona Góra, Miastem Sulechów, Miastem i Gminą Czerwieńsk, Gminą Świdnica, Gminą Zabór w sprawie wspólnego zagospodarowania i unieszkodliwiania odpadów. Ponadto gmina dąży do minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów i w tym celu prowadzi działania edukacyjno – informacyjne i organizacyjne, między innymi bierze udział w cyklicznej akcji „Sprzątanie Świata”.

Od 1 lipca 2013r. odpowiedzialność za odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych przejmuje Gmina Dąbie.

Właściciele nieruchomości poniosą na rzecz gminy opłatę za odbieranie i zagospodarowanie odpadów.

Zostanie uruchomiony powszechny system selektywnej zbiórki odpadów, uzupełniony punktem selektywnego zbierania odpadów. System umożliwi realizację jednego z głównych celów Ustawy tj. redukcji odpadów kierowanych na składowiska

Rada Gminy Dąbie w drodze uchwały dokonała wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, które będą odbierane od mieszkańców przez przedsiębiorcę wybranego przez Gminę w drodze przetargu.

Telekomunikacja

Na obszarze Gminy Dąbie usługi telekomunikacyjne świadczą operatorzy: Telekomunikacja S.A. Orange - telefonia stacjonarna, telefonia komórkowa - Polkomtel, PTK Centertel, Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o oraz P4. Ponadto zlokalizowana jest

sieć światłowodowa, która przebiega przez teren Gminy Dąbie w pasie drogowym drogi 32, do końca roku 2013 rozbudowana zostanie o miejscowości Szczawno i Ciemnice. Zmodernizowane zostaną także urządzenia Telekomunikacji Polskiej w miejscowości Dąbie, co pozwoli obsłużyć większy ruch sieciowy oraz dostarczanie nowoczesnych usług. Największy rozwój telekomunikacji stacjonarnej przypadło na lata 90, głównie w latach 1995-1997. Wówczas budowę sieci zostało objętych większość sołectw wchodzących w skład Gminy Dąbie. Tendencja rozpowszechniania telefonów komórkowych i związane z tym potrzeby do lokalizacji stacji bazowych telefonii komórkowej w Dąbiu w 1997r. Centertel i w 2005r. Polkomtel. Ponadto w 2005r. powstała stacja bazowa PTC w Pławiu. Lokalizacja wieży telefonii komórkowej napotykała na sprzeciw społeczności lokalnej związku z wytwarzaniem pól elektromagnetycznych i oddziaływaniem na środowisko. Na terenie miejscowości Pław i Gronów działa także dostawca internetu bezprzewodowego Optoland SA. Dostępne są także łącza satelitarne.

Wizja rozwoju

Gmina Dąbie dobrze rozwinięta gospodarczo i społecznie, atrakcyjna turystycznie; przyjazna dla mieszkańców i gości.

Analiza SWOT

czyli analiza silnych i słabych stron, szans i zagrożeń

Środowisko

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • zalesienie – znaczne połacie terenów zielonych • walory przyrodnicze stwarzające możliwość rozwoju usług rekreacyjno-wypoczynkowych • rzeka Odra • infrastruktura (wodociąg) • zasoby wody pitnej • dobra struktura krajobrazu • czyste powietrze • uporządkowana gospodarka odpadami • wzrastająca świadomość ekologiczna • dostępne źródła finansowania przydomowych oczyszczalni ścieków • wysoki poziom usuwania azbestu 	<ul style="list-style-type: none"> • brak powszechnych nawyków i postaw proekologicznych wśród mieszkańców • brak ścieżek edukacyjnych • rozwój rolnictwa w kierunku wielkoobszarowym i intensywnym • zagrożenie i zanieczyszczenie ujęć wody przez gospodarstwa domowe i działalność rolniczą • brak sieci kanalizacyjnej • zły stan techniczny sieci wodociągowej w Gronowie, Dąbiu, Łagowie, Połupinie • wysokie koszty inwestycji z wykorzystaniem energii odnawialnej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • znacząca poprawa stanu środowiska przyrodniczego (osiągnięcie norm ekologicznych obowiązujących w UE) • wsparcie państwa dla alternatywnych źródeł energii 	<ul style="list-style-type: none"> • inwestycje zagrażające środowisku w otoczeniu • globalne zmiany klimatu

Gospodarka

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • korzystne warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego • dobra infrastruktura techniczna • rozwinięte usługi • potencjał do rozwoju turystyki i agroturystyki • przetwórstwo drewna • dobra sieć dróg • łatwa dostępność do mediów • bliskość ośrodków miejskich • dobrze rozwinięta sieć handlowa • rezerwy terenów pod rozwój budownictwa mieszkaniowego agroturystyki i działalności produkcyjno-usługowej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozdrobnione gospodarstwa rolne • słaba jakość nawierzchni dróg • brak przemysłu przetwórstwa rolno-spożywczego • brak kooperacji wśród rolników • niedobór wysoko wykwalifikowanych kadr • trudności ze zbytem produktów rolnych, • niewielka liczba dużych podmiotów gospodarczych, dających zatrudnienie większej liczbie pracowników • niski poziom nasycenia lub brak dostępu do szerokopasmowego Internetu w miejscowościach Brzeźnica, Budynia, Ciemnice, Gola, Gronów, Łągów, Nowy Zagór, Pław, Połupin, Szczawno i Trzebule • brak sieci gazowej • brak kompleksowego systemu informacji gospodarczej i promocji
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zamożności społeczeństwa • dopływ środków pomocowych • pozyskanie inwestorów zewnętrznych • stabilna gospodarka państwa • zapobieżenie powodziom • rozwój ekoturystyki 	<ul style="list-style-type: none"> • konkurencja sąsiadów • degradacja środowiska • klęski żywiołowe • załamanie rynków

Społeczeństwo

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> dobrze rozpoznane problemy mieszkańców przez OPS funkcjonujący DPS w Szczawnie rosnące aspiracje edukacyjne podtrzymanie tradycji rodzinnych kultywowanie gminnego folkloru komunikacja społeczna dobra baza opieki zdrowotnej dobra baza oświatowa współpraca z innymi gminami z zagranicy i w Polsce niskie bezrobocie chęć do zdrowego trybu życia niska uciążliwość hałasu poczucie tożsamości narodowej poczucie bezpieczeństwa dobrze warunki do zamieszkania bogaty kalendarz imprez 	<ul style="list-style-type: none"> niezadowalająca opieka zdrowotna brak gabinetów specjalistycznych brak mieszkań socjalnych starzejące się społeczeństwo ograniczone środki na pomoc społeczną słabo rozwinięty sektor organizacji pozarządowych wysokie koszty związane z utrzymaniem placówek oświatowych słaba informatyzacja szkół występowanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej emigracja ludzi młodych brak wystarczającej liczby miejsc w przedszkolach brak Gminnego Ośrodka Kultury brak sal gimnastycznych w placówkach oświatowych w Gronowie, Szczawnie, Kosierzu i Połupinie brak publicznej plaży i kąpieliska
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> reformy: zdrowia , oświaty, zwiększenie zainteresowania mieszkaniem na wsi 	<ul style="list-style-type: none"> przejmowanie złych wzorców i wartości patologie społeczne komercjalizacja kultury

Zakres działań

czyli cele strategiczne i operacyjne oraz zadania i działania

Ład środowiskowy

DZIEDZINA	
Działania proekologiczne	
<p>Bez podniesienia stanu świadomości mieszkańców nie zostaną rozwiązane problemy ekologiczne gminy – szczególnie związane z niską emisją, brakiem uregulowania gospodarki ściekami, wzrostem ilości odpadów. Wymienione problemy wymagają zaangażowania mieszkańców zarówno na poziomie codziennych zachowań dot. ograniczania ilości i segregowania odpadów i ponoszenia z tym związanych kosztów. Większa świadomość proekologiczna mieszkańców umożliwi także dbałość o bioróżnorodność środowiska przyrodniczego, która ze względu na rolniczy charakter gminy ulega niekorzystnym zmianom.</p>	
CEL STRATEGICZNY 1	
Mieszkańcy świadomi ekologicznie	
CEL OPERACYJNY	Wysoki poziom świadomości proekologicznej wśród dzieci i młodzieży
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Szkoły prowadzące edukację o środowisku lokalnym (raport o stanie środowiska upowszechniony przez szkoły, konkursy gminne i szkolne, praktyczne działania związane ze środowiskiem np. „Sprzątanie Świata”)
CEL OPERACYJNY	Wysoki poziom świadomości proekologicznej wśród dorosłych mieszkańców
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Przygotowanie materiału o problemach ekologicznych gminy dla mieszkańców (ulotki, plakaty, informacje w gazetce gminnej, materiały graficzne do prezentacji na zebraniach wiejskich)
DZIEDZINA	
Gospodarka odpadami	
CEL STRATEGICZNY 2	
Sprawny system gospodarki odpadami	

CEL OPERACYJNY	Likwidacja „dzikich wysypisk”.
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> • Stały monitoring • Bieżąca likwidacja "dzikich wysypisk". • Egzekucja kar w stosunku do zanieczyszczających.
CEL OPERACYJNY	Zaplanowanie gospodarki odpadami na terenie gminy (i wdrożenie gminnego programu gospodarki odpadami).
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> • Objęcie systemem zbiórki wszystkich mieszkańców gminy. • Przygotowanie mieszkańców do ponoszenia za wywóz odpadów. • Segregacja odpadów. • Włączenie gminy do regionalnego systemu zagospodarowania odpadów.
CEL OPERACYJNY	Edukacja w kierunku ograniczania odpadów komunalnych.
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> • Wdrażanie programów zwiększających znajomość prawa w zakresie postępowania z odpadami komunalnymi i przemysłowymi. • Przekazywanie informacji dot. Właściwego postępowania z odpadami, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów gospodarczych świadczących takie usługi.

DZIEDZINA

Gospodarka wodno-ściekowa

Cały obszar Gminy objęty jest siecią wodociągową. Brak sieci kanalizacyjnej. Występują problemy z regularnym wywozem ścieków z szamb. Określono, że najpilniejszym zadaniem jest budowa sieci kanalizacyjnej oraz systemu przydomowych oczyszczalni ścieków.

CEL STRATEGICZNY 3

Uporządkowana gospodarka wodno-ściekowa zapewniająca bieżące potrzeby mieszkańców i pomiotów gospodarczych na terenie gminy

CEL OPERACYJNY	Dobra jakość i ilość dostarczanej wody pitnej.
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja stacji uzdatniania wody. • Rozbudowa sieci dostarczającej wodę pitną. • Modernizacja sieci o niskich parametrach technicznych i sieci

zdekapitalizowanej.

CEL OPERACYJNY	Sprawna i ogólnie dostępna sieć kanalizacyjna
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa sieci kanalizacyjnej. • System przydomowych oczyszczalni ścieków.
CEL OPERACYJNY	Oczyszczone ścieki w sposób zapewniający ich gospodarcze wykorzystanie
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> • Wykonanie całościowej koncepcji gospodarki ściekami w gminie. • Edukacja w kierunku zagospodarowania ścieków rolniczych. • Dowóz ścieków komunalnych z szamb do oczyszczalni ścieków.

DZIEDZINA**Atmosfera**

Stan czystości powietrza na terenie gminy związany jest z tzw. niską emisją występującą w sezonie grzewczym. Niska emisja spowodowana jest wykorzystywaniem przez mieszkańców opału niskiej jakości. Odczuwalna jest na terenie zwartej osadnictwa. Niewielka część mieszkańców przyłączona jest do sieci gazowej. Jakość powietrza ulegnie odczuwalnej poprawie, jeśli sieć gazowa obejmie wszystkich możliwych użytkowników, a na terenie zabudowy rozproszonej nastąpi modernizacja systemów grzewczych.

CEL STRATEGICZNY 4**Czyste powietrze atmosferyczne, wolne od zanieczyszczeń gazowych i pyłu.**

CEL OPERACYJNY	Niska emisja w sezonie grzewczym, nieprzekraczająca dopuszczalnych norm.
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> • Wykonanie przyłączy gazowych na terenach objętych siecią u wszystkich użytkowników. • Modernizacja systemów grzewczych na terenie przysiółków (olej opałowy lub propan butan). • Eliminowanie opalania niskiej jakości węglem i odpadami. • Egzekwowanie obowiązujących przepisów prawa ograniczających zanieczyszczanie atmosfery.
CEL OPERACYJNY	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł w produkcji energii w gminie
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja wśród mieszkańców korzystania z odnawialnych źródeł

energii

- Montaż kolektorów słonecznych
- Zwiększenie wykorzystania energii pochodzącej z wód – budowa małych elektrowni wodnych
- Budowa kotłowni do spalania biomasy

DZIEDZINA

Krajobraz i przyroda

Gmina charakteryzuje się bardzo dużym wykorzystaniem przestrzeni rolniczej. Oraz wysoka lesistością 51,3% powierzchni gminy.

Na terenie gminy występują enklawy o wysokiej bioróżnorodności np. łąki podmokłe lub parki wiejskie, ale bez czynnej ochrony tych obszarów ulegną one zanikowi lub degradacji. Dlatego też bardzo pilnym zadaniem jest wykonanie inwentaryzacji zasobów przyrodniczych gminy, na podstawie, których obszary cenne będzie można objąć ochroną. Zanim jednak to nastąpi należy podjąć działania umożliwiające podnoszenie bioróżnorodności na otwartych terenach rolnych oraz dokonać odpowiednich zapisów w tym zakresie w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy, oraz przestrzegać je w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

CEL STRATEGICZNY 5

Wysoka bioróżnorodność na terenie gminy

CEL OPERACYJNY Zasoby przyrody żywej stanowią ważny element krajobrazu gminy.

ZADANIA

- Zwiększenie bioróżnorodności na terenach rolnych: zwiększenie powierzchni zieleni na gruntach V i VI klasy, zachowanie miedz śródpolnych, nasadzanie drzew przy śródpolnych drogach (gatunki rodzime), zachowanie najcenniejszych zbiorowisk łąk, ochrona przyrodnicza parków wiejskich.
- Inwentaryzacja przyrodnicza gminy.
- Podjęcie odpowiednich form ochrony na podstawie inwentaryzacji.
- Przestrzeganie zapisów studium w procesie inwestycyjnym.

Ład gospodarczy

DZIEDZINA

Rynek pracy

W Gminie Dąbie występuje brak pozarolniczych miejsc pracy, stąd potrzeba stworzenia warunków do powstawania pozarolniczych źródeł dochodu.

Taką metodę tworzenia pozarolniczych miejsc pracy a jednocześnie stymulującą rozwój gospodarczy jest tworzenie usług około rolniczych i wszelkich innych.

Szczególną rolę może tu odegrać rozwój turystyki wiejskiej. Gmina Dąbie posiada bogaty potencjał umożliwiający rozwój usług turystycznych. Gmina otulona jest lasami i jeziorami ma na swoim terenie zespół parkowo – pałacowy w Brzeźnicy. Na jej terenie funkcjonuje kilka gospodarstw agroturystycznych.

CEL STRATEGICZNY 1

Nowe miejsca pracy na terenie gminy

CEL OPERACYJNY	Utworzenie strefy gospodarczej pod usługi i działalność nieuciążliwą dla środowiska
-------------------	---

ZADANIA

- Wyznaczenie terenów pod strefę gospodarczą
- Uchwalenie Planu Zagospodarowania Przestrzennego.
- Budowa infrastruktury technicznej /wod-kan., energia, gaz, drogi dojazdowe/.
- Promocja strefy i sprzedaż nieruchomości.

CEL OPERACYJNY	Rozwój pozarolniczych form działalności gospodarczej
-------------------	--

ZADANIA

- Kampania informacyjna wśród rolników na temat możliwości pozyskania środków na różnicowanie działalności rolniczej
- Szkolenia dla rolników w zakresie podejmowania dodatkowej działalności zbliżonej do rolnictwa
- Doradztwo w zakresie zmiany zawodu
- Szkolenia pozwalające na zdobycie umiejętności i kwalifikacji związanych z wyborem nowego zawodu
- Promocja produktu lokalnego

CEL OPERACYJNY	Rozbudowa infrastruktury technicznej wspierającej turystykę
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Budowa ścieżek pieszo-rowerowych na terenie Gminy pomiędzy miejscowościami Oznakowanie tras turystycznych Budowa Gminnej plaży nad jeziorem w Dąbiu
DZIEDZINA	
Podmioty gospodarcze	
CEL STRATEGICZNY 2	
Stwarzanie warunków sprzyjających rozwojowi i powstawaniu nowych podmiotów gospodarczych	
CEL OPERACYJNY	Systematyczne przygotowywanie terenów pod rozwój gospodarczy
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Opracowywanie planów zagospodarowania przestrzennego i uzbrojenie wyznaczonych terenów.
CEL OPERACYJNY	Promocja gospodarcza Gminy
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Podejmowanie inicjatyw w gremiach, mających wpływ na procedury ustawodawcze. Wspólna promocja Gminy i podmiotów gospodarczych.
CEL OPERACYJNY	Przyjazna Gmina dla przedsiębiorczości.
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Wypracowanie wspólnej oferty gospodarczej Podejmowanie działań marketingowych na rzecz warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu gminy - przekazy medialne.
DZIEDZINA	
Media techniczne	
CEL STRATEGICZNY 3	
Dostępna dla podmiotów gospodarczych infrastruktura techniczna	
CEL OPERACYJNY	Zwiększenie dostępu do infrastruktury technicznej.
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Budowa kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni przyzgodowych,

kanalizacji deszczowej, dróg i ścieżek pieszo-rowerowych.

- Rozbudowa oczyszczalni zagospodarowanie osadów.

CEL OPERACYJNY	Poprawa standardu gminnego układu drogowego
-------------------	---

ZADANIA	• Budowa nowych i modernizacja istniejących dróg gminnych • Budowa i modernizacja urządzeń infrastruktury. zapewniających poprawę bezpieczeństwa ruchu samochodowego i pieszych(chodniki, oświetlenie uliczne, ścieżki rowerowe • Poprawa dostępności dojazdowej do pól

CEL OPERACYJNY	Ekonomiczne zarządzanie rozbudową infrastruktury technicznej.
-------------------	---

ZADANIA	• Zastosowanie nowatorskich i oszczędnych rozwiązań przy rozbudowie oświetlenia ulicznego. • Stosowanie partnerstwa publiczno-prywatnego w celu ulepszenia infrastruktury technicznej.

CEL OPERACYJNY	Rozbudowa infrastruktury teleinformacyjnej oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego
-------------------	---

ZADANIA	• Tworzenie warunków do budowy i rozbudowy sieci informatycznych • Zwiększenie liczby osób korzystających z dostępu do sieci informatycznych • Rozwój punktów na terenie gminy z bezpłatnym dostępem do Internetu

DZIEDZINA

Rolnictwo

CEL STRATEGICZNY 4

Utrzymanie wysokiej produkcji rolnej

CEL OPERACYJNY	Wspieranie działań prowadzących do poprawy wydajności i jakości produkcji rolnej
-------------------	--

ZADANIA	• Prowadzenie gospodarki obrotu użytków rolnych i leśnych, umożliwiającej bardziej efektywne ich zagospodarowanie • organizowanie bezpłatnych specjalistycznych szkoleń dla rolników

- promowanie stosowania nowych technik w produkcji rolniczej
- tworzenie warunków do zagospodarowania nieużytków rolnych
- promowanie ekologicznej produkcji rolniczej
- organizowanie doradztwa oraz pomocy dla rolników aplikujących o środki unijne

CEL OPERACYJNY	Racjonalne nawożenie gleby i ochrona roślin.
-------------------	--

ZADANIA	• Przestrzeganie terminarzu zabiegów agrotechnicznych.

CEL OPERACYJNY	Utrzymanie w należytych stanie urządzeń melioracyjnych.
-------------------	---

ZADANIA	• Utrzymanie w należytych stanie urządzeń melioracyjnych, koszenie odmulanie oraz budowa urządzeń służących regulacji stosunków wodnych na użytkach rolnych. • Utworzenie spółki wodnej na terenie Gminy

DZIEDZINA

Usługi komunalne

CEL STRATEGICZNY 5

Świadczenie wysokiej jakości usług komunalnych na rzecz mieszkańców.

CEL OPERACYJNY	Sprawny odbiór i segregacja odpadów komunalnych stałych
-------------------	---

ZADANIA	• Zapewnienie odbioru odpadów komunalnych przez uprawnione podmioty gospodarczych z uwzględnieniem zasad konkurencyjności i ekonomii.

CEL OPERACYJNY	Efektywna organizacja odbioru ścieków i odpadów
-------------------	---

ZADANIA	• Poprawa stanu infrastruktury technicznej, zapewniającej odbiór i segregację odpadów oraz odprowadzanie ścieków.

CEL OPERACYJNY	Dostawa odpowiedniej jakości wody.
-------------------	------------------------------------

ZADANIA	• Poprawa stanu infrastruktury technicznej, zapewniającej dostawę wody pitnej o dobrej jakości.

Ład społeczny

DZIEDZINA	
Demografia	
CEL STRATEGICZNY 1	
Wzrost demograficzny przyszłością gminy.	
CEL OPERACYJNY	Przeciwdziałanie ucieczce (migracji) młodych do miast i za granicę
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Przeciwdziałanie starzeniu się społeczeństwa, poprzez zatrzymanie młodych na wsi, dzięki atrakcyjnym działaniom władz na rzecz społeczeństwa.
CEL OPERACYJNY	Zapewnienie warunków sprzyjających wzrostowi demograficznemu
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Dobra oferta przedszkolna i edukacyjna. Różnorodne wspieranie rodzin wielodzietnych.
CEL OPERACYJNY	Stwarzanie warunków do osiedlania się nowych rodzin
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Sprzedaż działek budowlanych pod budownictwo mieszkaniowe. Urbanizacja terenów przeznaczonych pod zabudowę (zapewnienie infrastruktury i rozwój strefy usługowej)
DZIEDZINA	
Przeciwdziałanie bezrobociu	
CEL STRATEGICZNY 2	
Zmniejszenie bezrobocia w gminie	
CEL OPERACYJNY	Nowe miejsca pracy
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Tworzenie nowych miejsc pracy. Pomoc w zakładaniu firm przez mieszkańców gminy.
CEL OPERACYJNY	Zwiększanie kwalifikacji bezrobotnych oraz przeciwdziałanie bezrobociu
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Organizowanie szkoleń dla bezrobotnych. Organizowanie staży, prac interwencyjnych i robót publicznych, prac społecznie użytecznych.

- Działanie na rzecz zmiany stylu życia młodzieży.

DZIEDZINA

Pomoc społeczna

CEL STRATEGICZNY 3

Pomoc z integracją społeczną

CEL
OPERACYJNY Pozyskiwanie środków na pomoc społeczną

- Wnioskowanie o środki zewnętrzne.

ZADANIA • Tworzenie i realizacja projektów unijnych, aktywnie wspierających społeczność lokalną.

CEL
OPERACYJNY Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy

- Wdrażanie działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży.
- Zintegrowanie skutecznych działań na rzecz dziecka i rodziny ze środowiskiem.
- Podjęcie działań na rzecz integracji mieszkańców - wspieranie form wypoczynku rodzinnego oraz aktywnego stylu życia.

CEL
OPERACYJNY Potrzeby osób starszych, chorych i niepełnosprawnych

- ZADANIA
- Podnoszenie świadomości społecznej na tematy starości i niepełnosprawności.
 - Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej i najbliższej rodziny na potrzeby osób starszych.
 - Przeciwdziałanie izolacji społecznej.
 - Tworzenie mieszkań socjalnych.

DZIEDZINA

Ochrona zdrowia

CEL STRATEGICZNY 4

Wysoki poziom służby zdrowia

CEL
OPERACYJNY Baza służby zdrowia wysokiej jakości

ZADANIA • Doposażenie ośrodka zdrowia w specjalistyczny sprzęt.

CEL Wysokie kwalifikacje specjalistów z różnych dziedzin

OPERACYJNY	
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Pozyskiwanie specjalistów z różnych dziedzin medycyny.
CEL OPERACYJNY	Atrakcyjna oferta służby zdrowia
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Organizacja masowych bezpłatnych badań. Dobra i ogólnie dostępna jakość świadczonych usług medycznych na terenie gminy.
DZIEDZINA	
Oświata	
CEL STRATEGICZNY 5	
Wysoka jakość oświaty na wszystkich poziomach, dla których gmina jest organem prowadzącym	
CEL OPERACYJNY	Baza oświatowa na wysokim poziomie
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Termomodernizacja budynków szkolnych w Połupinie i Szczawnie. Wymiana systemów grzewczych w budynkach szkolnych Szczawno i Połupin Likwidacja barier architektonicznych we wszystkich budynkach szkolnych Wyposażenie placówek oświatowych w nowoczesne pomoce dydaktyczne. Utworzenie pracowni specjalistycznych Budowa sali gimnastycznej w szkole w Połupinie oraz Gronowie Budowa boiska sportowego przy szkole w Szczawnie Poprawa stanu technicznego przyszkolnych boisk sportowych
CEL OPERACYJNY	Kadra nauczycielska o wysokich kwalifikacjach
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Stałe podnoszenie kwalifikacji zawodowych przez kadrę pedagogiczną
CEL OPERACYJNY	Atrakcyjna oferta oświatowa dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> Poszerzenie oferty edukacyjnej o zajęcia pozalekcyjne.

- Zapewnienie zajęć opiekuńczych w szkołach podstawowych.
- Stałe doskonalenie programów nauczania w szkołach
- Realizacja projektów unijnych mających na celu wyrównywanie szans uczniów z obszarów wiejskich

DZIEDZINA

Turystyka i wypoczynek

CEL STRATEGICZNY 6

Gmina Dąbie miejscem atrakcyjnym dla turysty i mieszkańca

CEL	Atrakcyjny Kalendarz imprez kulturalno-turystycznych, aktywna
OPERACYJNY	promocja gminy

ZADANIA

- Wspieranie wszelkich form działalności kulturalnej mieszkańców, stowarzyszeń
- Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na realizację projektów kulturalnych
- promocja walorów turystycznych gminy
- organizacja punktów informacyjnych (tablice informacyjne)
- zapewnienie dostępności informacji na temat wydarzeń o charakterze kulturalnym, sportowym itp.

CEL	Rozwój agroturystyki
OPERACYJNY	

ZADANIA

- Wsparcie przy tworzeniu gospodarstw agroturystycznych
- Promocja agroturystyki (foldery, plakaty...).
- Kampania informacyjna wśród rolników na temat możliwości pozyskania środków finansowych na rozwój gospodarstw agroturystycznych oraz na różnicowanie działalności rolniczej

CEL	Atrakcyjna infrastruktura społeczno-turystyczna
OPERACYJNY	

ZADANIA

- Poprawa stanu technicznego istniejących szlaków turystycznych
- Tworzenie nowych szlaków dla potrzeb turystyki pieszej, rowerowej i przyrodniczo-edukacyjnej
- Modernizacja istniejących świetlic wiejskich
- Budowa świetlic wiejskich w Starym Zagórzu, Łagowie, Gronowie
- Doposażenie placów zabaw

Ład instytucjonalny

CEL STRATEGICZNY 1	
Skuteczne i przyjazne mieszkańcom wykonywanie zadań przez administrację	
CEL OPERACYJNY	Sprawnie działające urzędy i instytucje
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie dostatecznych źródeł finansowania podmiotów realizujących zadania własne gminy, • Informatyzacja obsługi interesantów, • Uproszczenie procedur administracyjnych, • Przekazywanie niezbędnych informacji w prosty i zrozumiały sposób.
CEL STRATEGICZNY 2	
Bezpieczni mieszkańcy oraz osoby odwiedzające gminę	
CEL OPERACYJNY	Sprawnie służby zapewniające poczucie bezpieczeństwa
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> • Działania prewencyjne związane z podniesieniem poziomu bezpieczeństwa, • Monitoring i kampanie informacyjne, • Współpraca ze społeczeństwem w zakresie poprawy bezpieczeństwa oraz działań w przypadku zagrożenia, • Zapobieganie wandalizmowi poprzez wdrażanie stosownych programów, • Wsparcie finansowe instytucji zajmujących się bezpieczeństwem publicznym, • Zapewnienie wyposażenia oraz odpowiednich kadr bezpośrednio wpływających na poprawę bezpieczeństwa, • Poprawa infrastruktury przeciwpowodziowej.
CEL STRATEGICZNY 3	
Mądre rządzenie	
CEL OPERACYJNY	Dobry dialog władzy z mieszkańcami dotyczący spraw Gminy
ZADANIA	<ul style="list-style-type: none"> • Stanowienie lokalnych zasad współpracy z mieszkańcami

opartych na jawności, przejrzystości i troski o dobro wspólne oraz współdecydowania w sprawach istotnych dla mieszkańców,

- Tworzenie społeczeństwa obywatelskiego, poprzez aktywny udział organizacji pozarządowych w podejmowaniu decyzji w sprawach istotnych dla gminy,
- Tworzenie inicjatyw uchwałodawczych, odpowiadających bieżącym potrzebom z poszanowaniem dialogu społecznego.

CEL STRATEGICZNY 4

Społeczeństwo obywatelskie

CEL
OPERACYJNY

Aktywne społeczeństwo, zainteresowane sprawami Gminy

ZADANIA

- Zwiększanie świadomości społeczności lokalnej w zakresie tworzenia prawa lokalnego i kompetencji organów,
- Zwiększenie współpracy z organizacjami pozarządowymi, poprzez realizację wspólnych projektów z władzami Gminy,
- Tworzenie i realizacja programów finansowanych ze środków Unii Europejskiej, na budowanie społeczeństwa obywatelskiego,
- Wspieranie powstania Młodzieżowej Rady Gminy.

Zarządzanie strategią

czyli jak realizować przyjęte w dokumencie cele i zadania

Stworzenie systemu zarządzania realizacją strategii zrównoważonego rozwoju, ma decydujący wpływ na utrzymanie wysokiej dynamiki w całym procesie wdrażania. Stopniowe wygasanie entuzjazmu towarzyszącego procesowi tworzenia strategii wśród samorządu i mieszkańców bez odpowiedniego systemu mogłoby „doprowadzić” strategię na półkę z innymi dokumentami w dość krótkim czasie. System, o którym mowa to przede wszystkim:

- doskonalenie istniejących i tworzenie nowych instrumentów realizacji strategii
- monitorowanie realizacji celów i zadań strategicznych
- zmiany i aktualizacja strategii.

Instrumenty realizacji

Instrumenty prawno - administracyjne:

Najważniejszym narzędziem realizacji strategii jest budżet gminy. Stopniowe tworzenie budżetu zadaniowego powinno usprawnić zarządzanie środkami publicznymi, oraz stworzyć czytelny obraz operacji finansowych przeprowadzanych przez Radę Gminy. Dynamika wdrażania strategii ma swoje odzwierciedlenie w kolejnych budżetach. Zadania wynikające ze strategii realizowane ze środków budżetowych można stosunkowo łatwo zidentyfikować.

Następnym dokumentem dotyczącym zarządzania przestrzenią jest Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego zatwierdzone przez Radę Gminy oraz plany miejscowe, za pomocą, których można kreować oczekiwany wizerunek gminy, lokować przedsięwzięcia według ustalonego porządku.

Lokalne prawo dotyczące wielkości opłat i naliczanych podatków lokalnych stanowi w pewnym zakresie Rada Gminy. Można, więc kreować politykę dotyczącą dochodów własnych w gminie, uwzględniając równocześnie wielkość dochodów mieszkańców oraz ambitne plany zawarte w strategii.

Kolejnym instrumentem prawnym jest Uchwała Rady Gminy o utrzymaniu porządku i czystości, sposób jej egzekwowania oraz cały szereg innych uchwał regulujących zasady funkcjonowania mieszkańców w Gminie Dąbie.

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Dąbie jest kolejnym dokumentem kreującym lokalną politykę.

Instrumenty ekonomiczne i rynkowe:

Uczestnictwo gminy w związkach celowych.

Kreowanie wśród mieszkańców postaw i zachowań pozytywnych – ukierunkowanych na poszanowanie własnych zasobów gminy, przyrodniczych i kulturowych np. poprzez organizację konkursu na najpiękniejszą zagrodę w gminie.

Tworzenie dobrego klimatu dla rozwoju przedsiębiorczości, wyzwalanie lokalnych inicjatyw gospodarczych jest instrumentem, który usatysfakcjonuje mieszkańców pod względem rynkowym jak i ekonomicznym oraz przysporzy budżetowi gminy kolejnych podatników.

Instrumenty finansowe

Stosowanie tak zwanego „montażu finansowego” przy dużych inwestycjach to znaczy, kumulacji środków pochodzących z różnych źródeł na realizację kolejnych zadań wynikających ze strategii.

Pisanie skutecznych wniosków aplikacyjnych o współfinansowanie zadań wynikających ze strategii.

Stopniowe przechodzenie od konstruowania budżetu według dotychczasowych reguł do tworzenia budżetu zadaniowego.

Premiowanie nowatorskich rozwiązań na stanowiskach pracy usprawniających funkcjonowanie Urzędu: obsługę mieszkańców bądź wdrażanie strategii.

Instrumenty marketingowe

Marketing - stworzenie odpowiedniego systemu marketingu gminy jako całości (osiągnięcia samorządu, lokalnych przedsiębiorców, organizacji społecznych, mieszkańców i zasobów), ułatwi prowadzenie promocji wewnętrznej - skierowanej do mieszkańców gminy oraz zewnętrznej. Stworzony system marketingowy przede wszystkim odpowie na pytania kto? jakimi kanałami? z czym? do kogo? i za jakie pieniądze? trafia z promocją.

Formy instytucjonalne

Odpowiednie formy instytucjonalne mają zapewnić sprawny proces wdrażania i monitoringu strategii.

- Społeczny nadzór nad wdrażaniem strategii będzie sprawować Rada Gminy.
- Koordynacją wszystkich działań na rzecz realizacji Strategii, zajmować się będzie Rada Gminy, to właśnie jej przypisana będzie bezpośrednia odpowiedzialność za podejmowanie działań wynikających z planów realizacyjnych strategii.
- Raz do roku odbędzie się spotkanie Wójta z partnerami społecznymi. Na spotkaniu zostaną przeanalizowane postępy w realizacji strategii, wniesione zostaną konieczne zmiany i uzupełnienia. Na przełomie każdego kolejnego roku ukaże się publiczna informacja o realizacji strategii.

Monitoring strategii

Już w trakcie procesu tworzenia strategii uczestnicy uznali za celowe przeprowadzanie weryfikacji dokumentu raz na pięć lat. Weryfikacja ta, przeprowadzana w uspołecznionym procesie; z wykorzystaniem ankiety oraz szerokim udziałem mieszkańców, w procesie zbliżonym do tego z okresu tworzenia służyć będzie ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów w strategii zwłaszcza w jej niezrealizowanej części. W czasie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w gminie, których w dniu dzisiejszym uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Pamiętać jednak należy o konsekwentnym dążeniu do poprawy jakości życia mieszkańców zawartych w wizji, celu nadrzędnym oraz w celach głównych – te, bowiem elementy strategii zmianom i modyfikacjom nie powinny być poddawane.

Zespół Partycypacyjny powołany w trakcie realizacji **Projektu „Decydujmy Razem”**, jako partner społeczny mający pieczę nad wdrażaniem strategii będzie organizatorem weryfikacji.

Podstawowym narzędziem monitoringu będzie opracowany wskaźnikowy system realizacji zadań i działań przyjętych w niniejszej strategii rozwoju Gminy Dąbie.

Spis wykresów

Wykres 1	Podział użytków gruntowych.	11
Wykres 2	Bonitacja użytków rolnych.	23
Wykres 3	Struktura użytkowania gruntów na terenie Gminy Dąbie.	29
Wykres 4	Struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w systemie REGON w 2011r..	30
Wykres 5	Podmioty gospodarcze zarejestrowane w Rejestrze REGON w latach 1999 – 2006.....	32
Wykres 6	Odsetek lesistości w poszczególnych sołectwach.....	33
Wykres 7	Podział dróg publicznych w Gminie Dąbie.....	41

Spis tabel

Tabela 1	Struktura użytkowania gruntów w Gminie Dąbie.....	12
Tabela 2	Mieszkańcy Gminy Dąbie wg płci.....	13
Tabela 3	Mieszkańcy Gminy w podziale na miejscowości.	13
Tabela 4	Struktura wieku ludności wg grup funkcjonalnych.	14
Tabela 5	Ludność Gminy wg grup wieku.	14
Tabela 6	Pomniki przyrody.....	20
Tabela 7	Bonitacja użytków rolnych w Gminie Dąbie.....	22
Tabela 8	Liczba gospodarstw rolnych	29
Tabela 9	Bezrobotni w Gminie.	35
Tabela 10	Bezrobotni, w tym będący w szczególnej sytuacji na rynku pracy	36
Tabela 11	Baza oświatowa na terenie gminy Dąbie.....	38
Tabela 12	Dzieci uczęszczające do szkoły na terenie Gminy Dąbi	38
Tabela 13	Powody przyznania pomocy w roku 2011.....	40
Tabela 14	Liczba rodzin (gospodarstw dom.) korzystających z opieki społecznej w latach 2009-2011.....	40
Tabela 15	Drogi powiatowe w Gminie Dąbie.....	42
Tabela 16	Wykaz dróg gminnych na terenie gminy Dąbie	43

Bibliografia dot. diagnozy stanu aktualnego

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dąbie
(Uchwała nr XXI/134/12 z dnia 25.10.2012)

S. Kowalski, Zabytki Województwa Zielonogórskiego, Zielona Góra 1987